

Mieszkańcy Pomorza
świętują rocznicę

100-LECIE ZAŚLUBIN POLSKI Z MORZEM

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

str. 4 Niemal 77 % miejskiej ludności Polski - to siła Związku Miast Polskich. W minionym roku stanowiły o niej ponadto działania lobbingsowe na rzecz dobrej legislacji, wymiana doświadczeń między miastami w ramach realizowanych przez Związek projektów oraz konferencji i warsztatów, a także praca kilkuset przedstawicieli miast w komisjach problemowych i innych formach aktywności Związku.

str. 6 Podczas posiedzenia 14 lutego br. w Poznaniu Zarząd ZMP przyjął stanowisko w sprawie stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz działań organów ścigania wobec burmistrzów.

str. 7 W Szczawinie Zdroju Zarząd uchwalił stanowisko w sprawie niesłusznych roszczeń o dotację dla przedszkola niepublicznego.

KRONIKA KRAJOWA

str. 8 Nie ma prostej i bezbolesnej kuracji dla naprawy sytuacji w ochronie zdrowia - to wniosek z konferencji, która odbyła się z licznym udziałem samorządowców i ekspertów 17 lutego w Senacie RP. Na spotkaniu zabrakło przedstawicieli rządu.

str. 9 Minister zdrowia, Łukasz Szumowski nie widzi jeszcze problemu dramatycznie pogarszającej się sytuacji finansowej szpitali. 20 lutego br. odbyło się spotkanie z samorządowcami i dyrektorami szpitali na zespole ds. ochrony zdrowia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

ROZWÓJ MAŁYCH I ŚREDNICH MIAST - PROJEKT PREDEFINIOWANY

str. 10 54 miasta rozpoczęły wyścig po granty z Programu „Rozwój lokalny” - 13 stycznia 2020 r. w Warszawie liczna grupa reprezentantów wybranych samorządów spotkała się z przedstawicielami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, ekspertami i doradcami ZMP.

MIASTA JUBILEUSZOWE

str. 14 W tym roku w cyklu „Miasta jubileuszowe” sporo miejsca poświęcimy miastom, które na mocy Traktatu Wersalskiego wieńczącego I wojnę światową dopiero w 1920 roku powróciły do Polski. Na początek opisujemy, jak Bydgoszcz i Toruń świętują setną rocznicę powrotu do Macierzy.

Na okładce: 10 lutego 2020 r. na Pomorzu obchodzona była 100. rocznica zaślubin Polski z morzem. Główne uroczystości nawiązujące do zaślubin z Bałtykiem zorganizowano w Pucku. Więcej o tych wydarzeniach na str. 12.

Fot. Urząd Miasta Puck

Podsumowanie 2019 roku

Związek walczy o dobrą legislację

Dodatkowy 1 mld zł na podwyżki dla nauczycieli, 1 mld zł oszczędności w opłatach za energię elektryczną, opracowanie Raportu o stanie finansów JST i wzoru Raportu o stanie gminy dla miast członkowskich, a także przygotowanie 10 projektów ustaw - to przykłady działań legislacyjnych i programowych podejmowanych przez Związek Miast Polskich w 2019 roku.

Działania legislacyjne ZMP koncentrowały się wokół spraw ważnych dla samorządów, a więc m.in. finansów, edukacji, cen energii elektrycznej, odpadów komunalnych, rozwoju, dróg i transportu publicznego. Niestety nie wszystkie nasze interwencje były uwiarygodnione pełnym sukcesem.

Finanse

W związku z podejmowanymi przez rząd próbami stworzenia i utrwalenia wizji bogatych samorządów Związek Miast Polskich - we współpracy z innymi organizacjami samorządowymi - sporządził *Raport o stanie finansów JST*, który został przedstawiony na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i ST w lipcu 2019 r. Co prawda nie został on zakwestionowany, ale rząd nie wycofał się z twierdzeń o rzekomo dobrej sytuacji finansowej JST.

Uchwalone w 2019 roku **zmiany w podatku PIT powodują ubytki w dochodach JST**, łącznie ponad 7 mld zł rocznie (nie licząc skutków likwidacji OFE). W miastach członkowskich Związku Miast Polskich to 4 miliardy złotych rocznie mniej z budżetu państwa. Wystąpiliśmy do rządu z żądaniem rekompensaty tych ubytków. Jednocześnie Związek podjął inicjatywę prezydenta Bydgoszczy pana Rafała Bruskiego, który zaproponował, by burmistrzowie i prezydenci wystąpili indywidualnie do Premiera RP, przedstawiając konkretną sytuację finansową swoich miast. Związek przeprowadził także akcję „Czego miasta nie wybudują”. Ponad 70 miast należących do ZMP odpowiedziało na ankietę Biura Związku i podało listę inwestycji, z których będą musiały zrezygnować w kolejnym roku.

Niestety, żądanie rekompensaty skierowane do rządu nie zostało uwzględnione. Wobec tego Związek kieruje stosowny projekt ustawy do Senatu.

Wobec silnego wzrostu kosztów inwestycji (ceny materiałów i usług, energii, koszty pracy itp.) **udział środków unijnych w wielu uzyskanych projektach unijnych spadł po przetargach poniżej 60%**, przez co utracono możliwość nieujmowania zobowiązań na wkład własny w indywidualnym wskaźniku zadłużenia (art. 243a ufp). Związek złożył do rządu wniosek o zmniejszenie limitu do 40%. Wobec nieuwzględnienia tego wniosku skierowaliśmy odnośny projekt do Senatu, który podjął w tej sprawie własną inicjatywę legislacyjną.

ZMP uczestniczył w opiniowaniu przygotowywanego przez Bank Światowy projektu zmian w **systemie korekcyjno-wyrównawczym dochodów JST**; dzięki naszemu udziałowi końcowa wersja projektu jest możliwa do przyjęcia. Resort finansów nie podjął dotąd niezbędnej inicjatywy ustawodawczej w tym zakresie.

W niektórych programach i przedsięwzięciach rządowych udało się przekonać resorty, by przy różnicowaniu JST ze względu na ich „**zasobność**” brać pod uwagę nie tylko wskaźnik „g”, ale i subwencję wyrównawczą (m.in. Fundusz Dróg Samorządowych, subwencja oświatowa).

Ceny energii elektrycznej

W ciągu ubiegłego roku, po skutecznej walce o ostateczny kształt ustawy stabilizującej wzrost cen energii, sfinalizowanej 29 grudnia 2018 r., udało się uzyskać oczekiwany kształt dwóch rozporządzeń, dzięki którym ceny za energię w roku 2019 nie wzrosły w zapowiadanej pierwotnie skali. Szacujemy, że dzięki temu **JST zaoszczędziły łącznie co najmniej 1 mld zł.**

Edukacja

W ostatnich czterech latach obserwujemy **silny wzrost luki finansowej w oświacie**. Różnica między kwotą części oświatowej subwencji ogólnej a sumą wydatków bieżących w działach 801 i 852, która w roku 2004 (nowa ustawa o dochodach JST) wynosiła **9 mld zł**, a w roku 2015 - **21 mld zł**, wzrosła na końcu roku 2018 do **27,4 mld zł**. Relacja subwencji oświatowej do PKB spadła z 2,72 do 2,04%.

Jednocześnie resort edukacji, negocjując ze związkami zawodowymi podwyżki płac dla nauczycieli, nie uzyskuje zabezpiecze-

nia środków na te podwyżki w budżecie państwa. Subwencja oświatowa na rok 2019 już na początku roku była zaniżona o 700 mln. zł oraz o 800 mln zł deficytu z roku 2018. Po częściowym uwzględnieniu starań Związku Miast Polskich zapewniono **dodatkowy 1 mld na podwyżki od września**, choć jej łączny skutek wyniósł ponad 1,3 mld. Niestety na 2020 r. zaplanowano **kolejny regres**: brakuje 2,1 mld na płace nauczycieli.

Dlatego Związek opracował w marcu ub.r. *Raport o finansowaniu oświaty*, który został przyjęty przez wszystkie organizacje JST i przedstawiony podczas II Samorządowej Debaty Oświatowej w Warszawie. Niestety strona rządowa nie uwzględniła wniosków z raportu, a MEN nie walczy o wzrost nakładów na oświatę.

Warto tu wspomnieć, że Związek stanowczo wypowiadał się na temat podwyżek dla nauczycieli i podkreślał, że uważa za słuszne oczekiwania nauczycieli dotyczące wzrostu ich wynagrodzeń. Popierając postulaty związków zawodowych apelował o wspólną walkę o odpowiedni poziom finansowania oświaty z budżetu państwa. Równocześnie podkreślał, że to nie samorządy decydują o płacach nauczycieli. Wynikają one bowiem z przepisów Karty Nauczyciela i rozporządzeń, uzgodnionych z wydziałami samorządów terytorialnych, a ostatecznie, z wielkości środków kierowanych do samorządów z budżetu państwa.

Odpady komunalne

Kolejna **doraźna nowelizacja** ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie - dzięki interwencjom ZMP - przyniosła zmiany ustawy po części korzystne (potrójna stawka za śmieci niesegregowane, obrona *in-house*), ale i częściowo złe (mimo uzyskanego kompromisu problem nieruchomości niezamieszkałych, wzrost opłaty marszałkowskiej). Nadal jednak **brak oczekiwanych rozwiązań systemowych**, w tym rozszerzonej odpowiedzialności producentów, nie ma rynku surowców wtórnych, odłogiem leżą miliony ton frakcji energetycznej.

Rozwój

W trakcie konsultacji przedstawiciele Związku uzyskali korzystne zmiany w projekcie nowelizacji ustawy o **zasadach prowadzenia polityki rozwoju** (porozumienia terytorialne, polityka miejska) i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Trwa konstruktywna współpraca z resortem zajmującym się polityką regionalną.

Na podstawie konsultacji z miastami, przeprowadzonych w większości województw, ZMP opracował *Raport o stanie małych*

i średnich miast, wnioski z którego służą Związkowi i jego miastom w opiniowaniu projektów rządowych i UE.

Drogi i transport publiczny

Stworzony w 2019 r. **Fundusz Dróg Samorządowych** został w stosunku do pierwotnego projektu poprawiony, przez włączenie do grupy beneficjentów miasta na prawach powiatu (niestety poza wojewódzkimi) oraz przez modyfikację wskaźnika „zasobności” JST. Związek uzyskał też korzystne zmiany przepisów dotyczących **stref płatnego parkowania**, dla miast liczących ponad 100 tys. mieszkańców. Na razie nie objęto tymi zmianami miast uzdrowiskowych i turystycznych.

Udało się także przesunąć o dwa lata termin uzyskania **wskaźnika elektromobilności na poziomie 10%**.

Przestrzeń i nieruchomości

Postulowane przez Związek zmiany w **ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** nie zostały wprowadzone. Pozytywnie zaopiniowany dwa lata temu przez Zgromadzenie Ogólne ZMP kodeks urbanistyczno-budowlany został wycofany, a kolejne założenia nowej ustawy mają już drugiego gospodarza...

Powszechnie krytykowana „spec-ustawa” mieszkaniowa (tzw. *lex developer*) została skorygowana, uwzględniając część naszych uwag, zwłaszcza dotyczących uzależnienia decyzji od zgody rady gminy. Nie był skuteczny sprzeciw ZMP wobec kolejnego etapu **przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności** także na gruntach komunalnych, udało się tylko obronić autonomię gmin w ustalaniu wysokości bonifikaty za te grunty. Częściowo uproszczono procedury.

Inne pozytywne zmiany

W budzącym kontrowersje, nowym **prawie zamówień publicznych** udało się obronić zamówienia wewnętrzne (*in-house*) oraz spowodować zrównoważenie relacji zamawiający - wykonawca.

Wspólny sprzeciw samorządów i wielu innych środowisk doprowadził do zablokowania poselskiego projektu zmian w **prawie geologicznym i górnictwym**, który mógł spowodować podejmowanie eksploatacji złóż bez zgody władz lokalnych. Związek Miast Polskich wspólnie ze Związkiem Powiatów Polskich wywalczył wzrost **ryczałtu dla szpitali lokalnych** (zwiększenie o 4 punkty procentowe).

Na wniosek ZMP trwają prace dotyczące komentarzy (**kolumbaria**) oraz wprowadzenia instytucji **koronera**.

Projekty ustaw

W ramach własnych prac, w tym prowadzonych na wniosek miast, Związek przygotował projekty dotyczące:

- zniesienia ograniczenia liczby kadencji sprawowanych przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta,
- zniesienia zakazu łączenia mandatu samorządowego z mandatem senatora,
- autonomii JST w zakresie zadań własnych (klauzule generalne w ustawach ustrojowych),
- zrekompensowania ubytków z udziału JST we wpływach z podatku PIT,
- zasady rekompensowania ubytków w dochodach własnych, spowodowanych przez zmiany prawne,
- ograniczenia strat w podatku od nieruchomości, spowodowanych przez błędy legislacyjne (ostatnio infrastruktura kolejowa),
- zmniejszenie z 60 do 40% poziomu dofinansowania ze środków UE w projektach unijnych,
- subwencji rozwojowej (zamiast zwrotu nieodliczonego VAT-u od inwestycji) i ekologicznej,
- wynagrodzeń pracowników samorządowych, w tym pochodzących z wyboru,
- zwiększenia zakresu reprezentowania JST przez ich stowarzyszenia (TK, NSA, Rada Dialogu Społecznego, rady mediów publicznych, wysłuchania publiczne w parlamencie).

Raport o stanie gminy

W związku z nowym przepisem w ustawie o samorządzie gminnym (art. 29aa) na początku 2019 roku wszedł w życie obowiązek opracowania i przedstawienia radzie miasta raportu o stanie miasta/gminy. Związek Miast Polskich stworzył wspólnie z ekspertami wzór takiego raportu i udostępnił go miastom członkowskim ZMP.

Silna pozycja lobbingsowa Związku

Związek Miast Polskich zajął czwarte miejsce wśród najskuteczniejszych lobbystów działających w Sejmie. Serwis Jawny Lobbying opublikował statystyki i wskazał, kto ma największy wpływ na tworzenie prawa w Polsce. Dane pochodzą z takich źródeł m.in. jak: publikowany przez MSWiA rejestr podmiotów prowadzących zawodową działalność lobbingsową, wykaz prac legislacyjnych w Sejmie, stenogramy posiedzeń komisji sejmowych czy Rządowe Centrum Legislacji.

Związek Miast Polskich w 2019 roku

Silny głos miast

328 miast, niemal 77 % miejskiej ludności Polski - to siła Związku Miast Polskich. W minionym roku stanowią o niej ponadto działania lobbingowe na rzecz dobrej legislacji, wymiana doświadczeń między miastami w ramach realizowanych przez Związek projektów oraz konferencji i warsztatów, a także praca kilkuset przedstawicieli miast w komisjach problemowych i innych formach aktywności Związku.

Aż 30 nowych miast przystąpiło do Związku Miast Polskich w minionym 2019 roku. Dzięki temu na początku 2020 r. Związek liczy najwięcej członków w swojej powojennej historii. W 2019 r. do ZMP przystąpiły: Barcin, Białystok, Bieruń, Biłgoraj, Bolesławiec, Chełmno, Hrubieszów, Jawor, Kętrzyn, Łądek Zdrój, Łaziska Górne, Międzychód, Międzyrzecz, Myślibórz, Ostrołęka, Pabianice, Pińczów, Różan, Rychwał, Stronie Śląskie, Sztum, Świebodzin, Tarnowskie Góry, Wasilków, Władysławowo, Wojkowice, Wrocław, Zakroczym, Zduńska Wola i Żuromin.

Zgromadzenie Ogólne

Podczas absolutoryjno-wyborczego XLII Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich, które odbyło się 5 i 6 marca w Poznaniu, przedstawiciele miast należących do ZMP przegłosowali zmiany w Statucie Związku. Projekt przewidywał zwiększenie liczby członków Zarządu Związku z 25 do 30 osób. Delegaci przyjęli zmiany Statutu jednogłośnie. Kandydatów do Zarządu ZMP zgłaszały grupy polityczne, zgodnie z paryletem wynikającym z wyników wyborów w miastach członkowskich. 18 członków do Zarządu wyłonili tzw. Niezależni, 5 - Koalicja Obywatelska, 3 - Centrolewica, 2 - Zjednoczona Prawica, a 1 - Ludowcy. W Komisji Rewizyjnej jest po jednym z przedstawicieli wszystkich ugrupowań.

Delegaci na Zgromadzenie Ogólne ZMP wybrali na drugą kadencję na prezesa ZMP Zygmunta Frankiewicza, prezydenta Gliwicy (229 głosów na 232 oddane). Dokonali również wyboru członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na VIII kadencję. Podsumowując działania Związku w minioniej kadencji Prezes Związku Miast Polskich przypomniał, że w latach 2016-18 samorządowcy musieli skupić się przede

wszystkim na obronie przed niekorzystnymi zmianami w prawie, dotyczącymi samorządu terytorialny. - *Gdyby weszły w życie bez naszych interwencji takie ustawy, jak ta o RIO czy o jawności życia publicznego, moglibyśmy mówić o samorządzie terytorialnym w czasie przeszłym - mówił prezydent Gliwicy. - Mamy do czynienia z recentralizacją państwa, następuje demontaż samorządności. Wśród przykładów potwierdzających tę tezę Z. Frankiewicz wymienił m.in. deklarowane odsunięcie samorządu od organizacji wyborów, odebranie samorządowcom prawa do trzeciej kadencji, czy obniżenie o 20% dochodów prezydentów, burmistrzów i wójtów - bez podania racjonalnych argumentów i powodów. - To coś niebywałego - mówił prezes. Podkreślił jednak, że projektowane zapisy stanowią największe zagrożenie dla samorządności udało się powstrzymać. Było to możliwe dzięki współpracy korporacji samorządowych. - Kiedy mówimy jednym głosem, jesteśmy silni. To samo dotyczy Związku Miast Polskich - mówił. - Idą trudne czasy, więc apeluję do środowiska samorządowego o solidarność. Bez tego*

Podczas Zgromadzenia Ogólnego ZMP, które odbyło się 5 i 6 marca 2019 r. w Poznaniu, delegaci przegłosowali m.in. zmiany w statucie ZMP i wybrali nowe władze Związku na kolejną, VIII kadencję. Fot. E. Parchimowicz

samorząd terytorialny za jakiś czas może być jedynie sympatycznym wspomnieniem.

Cele i zamierzenia

Delegaci z miast zebrani w Poznaniu przyjęli program działania ZMP w VIII kadencji oraz w 2019 r. **Wśród priorytetów legislacyjnych znalazło się m.in.** działanie na rzecz korzystnych dla miast, systemowych rozwiązań w zakresie finansów jednostek samorządu terytorialnego, w tym przywrócenie zasady rekompensowania powodowanych zmianami ustawowymi ubytków w dochodach własnych, a także doprowadzenie do uwzględniania w budowaniu systemu finansów lokalnych standardów wykonywania usług publicznych (dotyczy to zwłaszcza oświaty i zadań zleconych). Miasta postanowiły

ponadto podjąć starania o wprowadzenie podatku od wartości nieruchomości gruntowych i części samorządowych podatku PIT oraz o zwrot podatku VAT od inwestycji publicznych. Związek ustalił, że będzie dążyć do wyegzekwowania zasady „jedno miasto – jeden gospodarz”, wzmacniania mechanizmów rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych, a także do nowelizacji ustawy o pracownikach samorządowych. Delegaci zaplanowali także działania prowadzące do zmian ustrojowych. Powinny one zmierzać przede wszystkim do naprawy tego, co zepsuło podczas 29 lat funkcjonowania samorządu terytorialnego, jak również do modernizacji ustroju tam, gdzie od lat Związek formułuje jasne wnioski i postulaty. Dotyczą one zwłaszcza przywrócenia jednomandatowych okręgów wyborczych, zniesienia zakazu łączenia mandatu samorządowego z mandatem senatora oraz przywrócenia samodzielności JST w zakresie zadań własnych (klauzula generalna w ustawach ustrojowych: ustawa wyznacza ramy prawne; o sposobie

wykonywania zadania w tych ramach decydują organy JST, a nie rozporządzenia). Poza tym przedstawiciele miast postanowili w obecnej kadencji dalej pracować nad wzmocnieniem reprezentacji w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz aktywnym udziałem przedstawicieli miast w innych gremiach opiniotwórczych. Związek ma wspierać poszerzanie współpracy między miastami, a także wzmacniać współpracę międzynarodową miast (przekazywanie doświadczeń sąsiadom z Ukrainy, Białorusi, Bałkanów i państw kaukaskich). Wzmacnianie środowiska samorządowego i obrona dorobku polskiej decentralizacji - to ważne punkty w uchwalonym w Poznaniu programie działania ZMP na rok 2019.

Podczas poznańskiego spotkania wielokrotnie padało stwierdzenie, że realizacja tych wszystkich zamierzeń będzie możliwa tylko przy dalszym wzroście profesjonalizmu działaczy Związku, co z kolei wymaga jak najszerzego udziału przedstawicieli miast w podejmowanych działaniach. Polskie samorządy, w tym zwłaszcza miasta, potrzebują silnej reprezentacji. Będzie ona tym silniejsza, im bardziej solidarnie i aktywnie miasta będą budować swój Związek, współkształtować jego strukturę i relacje zewnętrzne.

Zarząd ZMP w 2019 roku

W minionym roku Zarząd odbył 13 posiedzeń (3 posiedzenia odbyły się w starym składzie, 10 posiedzeń odbył wybrany na VIII kadencję nowy Zarząd Związku, który ukonstytuował się w marcu podczas Zgromadzenia Ogólnego). Zarząd spotykał się w Gdańsku, Warszawie, Poznaniu, Gliwicach, Wołominie, Oleśnicy, Ciechanowie, Inowrocławiu, Kielcach i Radomiu. Zarząd przyjął kilkanaście stanowisk, zaopiniował kilkadziesiąt projektów ustaw i rozporządzeń i oraz innych przesłanych do Biura ZMP dokumentów.

Komisje problemowe

W Związku w 2019 roku pracowało 19 komisji problemowych, do których miasta zgłosiły ponad 650 przedstawicieli. Komisje, podobnie jak w latach ubiegłych, zajmowały się m.in. opiniowaniem i przygotowaniem stanowisk i wniosków dotyczących aktów prawnych, wymianą doświadczeń, a także analizowaniem stanu danej dziedziny. Stanowiska komisji są prezentowane na posiedzeniach Zarządu, który - na ich podstawie - przyjmuje niektóre stanowiska Związku. W 2019 roku komisje zebrały się na 36 posiedzeniach w 19 miastach. Były to Gliwice, Chorzów, Poznań, Dąbrowa Górnicza, Jaworzno, Kielce, Legnica, Lublin, Nowe, Łódź, Płock, Sopot, Toruń, Zabrze, Wałbrzych, Warszawa, Wieliczka, Wrocław i Wiśła. Najczęściej (3 razy) zebrały się komisje: gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, małych miast, partnerstwa publiczno-prywatnego, sportu oraz komisja transportu.

Jedność, solidarność, samorządność - Gdańsk'2019

Szczególnie ważną datą w minionym roku był dzień 4 czerwca i I Zjazd Samorządnej

Rzeczypospolitej, na który zaprosił wszystkich polskich samorządowców do Gdańska tuż przed śmiercią zamordowany w styczniu ubiegłego roku prezydent Paweł Adamowicz. Święto Wolności i Solidarności trwało w Gdańsku 11 dni. Odbyło się w 30. rocznicę częściowo wolnych wyborów, jakie miały miejsce w Polsce 4 czerwca 1989 r. W Świątce wzięło udział 220 tysięcy gości, w tym ok. tysięcy samorządowców z całej Polski.

Setki samorządowców z całego kraju 4 czerwca w Gdańsku wzięło udział w debacie „Samorządna Rzeczpospolita”. Uchwalili i podpisali 21 tez dla Polski, w których domagają się przede wszystkim wzmocnienia pozycji samorządów w ustroju państwa. Fot. Archiwum ZMP

Pomysłodawca zjazdu, śp. prezydent Gdańska Paweł Adamowicz, chciał w ten sposób uhonorować efekty obrad okrągłego stołu, które zainicjowały zmiany ustrojowe w Polsce: wybory 4 czerwca 1989, a następnie odrodzenie samorządu terytorialnego. Pierwsze wybory samorządowe odbyły się w maju 1990 r. - aż 26 tys. przedstawicieli opozycyjnych Komitetów Obywatelskich zostało wówczas radnymi gmin.

Program Święta Wolności i Solidarności był niezwykle bogaty i różnorodny. W Gdańsku odbyły się w tych dniach m.in. wystawy, fora obywatelskie, koncerty, spotkania organizacji pozarządowych, warsztaty i festyny dla rodzin, spacer, wykłady, przedstawienia teatralne. Były też wydarzenia zaplanowane szczególnie z myślą o samorządowcach, w tym debaty Samorządna Europa, Samorządna Rzeczpospolita oraz nabożeństwo ekumeniczne przy grobie śp. prezydenta Pawła Adamowicza. Na ulicznych słupach oświetleniowych Gdańska zawisły flagi kilkudziesięciu polskich samorządów.

Centrum uroczystości jubileuszowych było gdańskie Europejskie Centrum Solidarności. W jego sąsiedztwie utworzona została m.in. Strefa Społeczna, największa przestrzeń wymiany doświadczeń w historii organizacji pozarządowych. Było

to ponad 200 organizacji w 13 specjalnie przygotowanych halach, w których gospodarzami były też samorządy z całej Polski.

#DziękUEmy

Drugą ważną datą dla Związku i miast był 1 maja - a więc 15. rocznica członkostwa Polski w UE. Związek Miast Polskich wspólnie z miastami w kwietniu zorganizował ogólnopolską samorządową kampanię europejską. Kampania #DziękUEmy

prezentowała zmiany, które zaszły w naszym kraju dzięki wsparciu środków z Unii Europejskiej. Przez ostatnie 15 lat, dzięki współpracy, wymianie doświadczeń, środkom europejskim oraz zaangażowaniu lokalnych społeczności wokół europejskich wartości, nasz kraj przeszedł niesamowitą metamorfozę. W miastach widać to najlepiej.

- *Wspólnie z miastami całego kraju, pod egidą Związku Miast Polskich, rozpoczynamy kampanię, która przypomni wszystkim Polakom, jak bardzo zmienił się nasz kraj, nasze miasta i gminy, w tym również Łódź przez 15 lat naszego członkostwa w Unii Europejskiej - mówiła prezydent Hanna Zdanowska na konferencji prasowej inaugurującej kampanię Związku Miast Polskich. - Żyjąc w pośpiechu, nie doceniamy ogromu zmian, które zawdzięczamy przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Kampania ma uświadomić nam wszystkim, jak wiele pozyskaliśmy z Unii, a także jak wiele daliśmy w tym czasie od siebie. Chcemy mówić o tym, jak ważne były te lata i jak ważne jest, by kolejne były równie owocne w ogniskach zmian, którymi są miasta.*

- *Europa to nie jest jakaś „odległa Bruksela”. Europa to my! Nasze miasta są miastami europejskimi! Jesteśmy Europejczykami! Pochwalmy się naszymi sukcesami!* - pisał w zaproszeniu skierowanym do miast prezes Związku Miast Polskich, Zygmunt Frankiewicz.

#GłosUEmy

Warto też odnotować, że wiosną 2019 r. prezydenci polskich miast, pod egidą Związku Miast Polskich, zachęcali mieszkańców do udziału 26 maja w wyborach do Parlamentu Europejskiego. W tygodniu poprzedzającym wybory trwała wspólna samorządowa kampania #GłosUEmy. Była to kontynuacja ogólnopolskiej kampanii samorządowej #DziękUEmy.

(epe)

Zarząd ZMP w Poznaniu

W obronie burmistrzów

Podczas posiedzenia 14 lutego br. w Poznaniu Zarząd ZMP przyjął stanowisko w sprawie stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz działań organów ścigania wobec burmistrzów.

W podjętym stanowisku w sprawie sposobu kształtowania stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi Związek ponownie zaapelował o podjęcie pilnych działań – zarówno systemowych, jak i doraźnych – pozwalających jak najszybciej obniżyć koszty funkcjonowania gminnych systemów odpadowych, a przez to obniżyć stawki opłat dla mieszkańców.

Zarząd Związku przypomniał, że rada gminy ustala stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi zgodnie z obowiązującymi przepisami i musi uwzględniać koszty funkcjonowania całego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, takie jak: odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych, tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obsługę administracyjną tego systemu, edukację ekologiczną. „Wysokość stawek opłaty za gospodarowanie

odpadami komunalnymi jest zatem konsekwencją tych kosztów, na które gminy w znaczącej mierze nie mają żadnego wpływu. (...) W obecnym stanie prawnym brak jest podstaw do dokonywania przez gminę dopłat do systemu odpadowego.” – czytamy w stanowisku. Związek wzywa również o pilne zakończenie prac nad systemem rozszerzonej odpowiedzialności producenta, umożliwiającej pokrycie części kosztów systemu przez inne podmioty.

Ograniczyć działania komisarzy

Drugie przyjęte stanowisko Zarządu ZMP dotyczy stosowania środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych wobec osób pełniących funkcje publiczne, pochodzących z bezpośredniego wyboru. Zarząd wyraża w nim głębokie zaniepokojenie ostatnimi działaniami organów ścigania wobec burmistrzów Niepołomic i Obornik. Przedstawiciele miast członkowskich ZMP nie negują oczywistej potrzeby sprawnego ścigania

przypadków łamania prawa przez funkcjonariuszy publicznych oraz nie zajmują stanowiska w sprawie zasadności zarzutów im postawionych. Zwracają jednak uwagę m.in. na to, że zarzuty przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków są w naszym kraju niezwykle łatwe do sformułowania i często stawiane przez oponentów w debacie publicznej, a system prawny, w jakim funkcjonują organy samorządu terytorialnego, charakteryzuje się przeregulowaniem, częstym występowaniem sprzecznych przepisów oraz zmiennym orzecznictwem. Związek kategorycznie sprzeciwia się, aby osoby powoływane na komisarzy, w wyniku zastosowanego środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych burmistrzów czy prezydentów, podejmowały działania o charakterze politycznym

Zarząd ZMP obradujący w Poznaniu przyjął w poczet miast członkowskich Pionki, Zawiercie i Zabkowice Śląskie. Związek obecnie liczy 328 miast. Fot. J. Proniewicz

personalnym. Powinny one tylko zapewnić bieżące funkcjonowanie administracji lokalnej i wykonywać uchwały i postanowienia organu stanowiącego. „Rzeczpospolita Polska jest państwem prawa, w którym obowiązuje zasada domniemania niewinności. (...) Zarząd Związku Miast Polskich domaga się niezwłocznego wyjaśnienia powyższych spraw. Zarzuty stawiane burmistrzom muszą być udokumentowane niezbitymi dowodami, a nie domniemaniami, oraz sprawy karne winny być prowadzone bez zwłoki. Trzeba sprawnie eliminować z życia publicznego ewentualnych przestępców, ale równie sprawnie umożliwiać osobom uczciwym szybkie oczyszczenie się z zarzutów i przywrócenie możliwości sprawowania uzyskanego w demokratyczny sposób mandatu.” – czytamy w stanowisku.

Niepotrzebna nadregulacja

Członkowie Zarządu w trakcie opiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym oraz ustawy o samo-

rządzie województwa (KO), dotyczącego pracy Rad Seniorów, podkreślali, że zaproponowane zmiany z jednej strony ułatwią funkcjonowanie tych gremiów (w kwestii dofinansowania), z drugiej jednak stanowią niepotrzebną nadregulację, która ogranicza autonomię samorządów i ingeruje w samorządność. Zdaniem Jacka Karnowskiego, prezydenta Sopotu, należy uzmysławiać politykom wszystkich opcji, że wszystko nie jest dobre dla wszystkich, i trzeba zostawić samorządom prawo do decydowania.

Zarząd pozytywnie zaopiniował projekt zmiany ustawy – Karta Nauczyciela (Lewica), który dotyczy rezygnacji z bezwzględnego 3-dniowego terminu na zawiadomienie rzecznika dyscyplinarnego o popełnieniu przez nauczyciela czynu naruszającego prawa czy dobro dziecka, aby umożliwić zbadanie podstawy wszczęcia postępowania dyscyplinarnego. Krzysztof Matyjaszczyk, prezydent Częstochowy zaproponował wprowadzenie terminu 14 dni zamiast bliżej nieokreślonego, niezwłocznego zawiadomienia rzecznika dyscyplinarnego.

Zmiana kwoty subwencji oświatowej

Podczas posiedzenia w Poznaniu ustalono ponadto, że Zarząd Związku wniesie o dokonanie zmiany w budżecie Państwa na rok 2020, która ma polegać na zwiększeniu kwoty części oświatowej subwencji ogólnej o 4 mld 605 mln zł. Kwota ta obejmuje sumę kolejnych nie-

doszacowań subwencji w latach 2018, 2019 i 2020, wynikających ze skutków wynegocjowanych przez rząd ze związkami zawodowymi podwyżek płac dla nauczycieli. Reprezentanci miast zasiadający w Zarządzie pozytywnie zaopiniowali projekt zmiany ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, który ma spowodować wzrost poziomu zaszczepienia populacji oraz zwiększenie odporności na choroby zakaźne poprzez ustalenie regulacji wprowadzającej wymóg przedstawienia przez rodzica ubiegającego się o przyjęcie dziecka do żłobka zaświadczenia lekarskiego o realizacji obowiązku poddania dziecka szczepieniom ochronnym, bądź zaświadczenia lekarskiego o przeciwwskazaniach do wykonania obowiązkowego szczepienia ochronnego. To działanie jak najbardziej zasadne i oczekiwane od kilku lat przez samorządy – argumentowali samorządowcy z miast. Zwracano uwagę, że podobny obowiązek powinien dotyczyć także przedszkoli.

Joanna Proniewicz

Zarząd ZMP w Szczawnie Zdroju

O roszczeniach niepublicznych przedszkoli

Podczas posiedzenia 17 stycznia br. w Teatrze Zdrojowym w Szczawnie-Zdroju Zarząd ZMP podjął m.in. stanowisko w sprawie niesłusznych roszczeń o dotacje dla przedszkoli niepublicznych.

P przedstawiciele ZMP wyrazili zaniepokojenie występującym niekiedy, pomijającym zasady prowadzenia finansów publicznych, orzecznictwem w tym zakresie. „Niektóre sądy, uznając argumenty kancelarii prawnych, komercyjnie wspierających podmioty prywatne przy zgłaszaniu tych roszczeń, stosując literalną interpretację przepisu art. 90 ust. 2b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty w brzmieniu nadanym nowelizacją z dnia 11 kwietnia 2007 r., nie biorąc pod uwagę powszechnie uznanych zasad prowadzenia gospodarki finansowej w sektorze publicznym, określonych zarówno w ustawie o finansach publicznych jak i w innych przepisach prawa.” – napisali w stanowisku w sprawie niesłusznych roszczeń o dotacje dla przedszkoli niepublicznych za lata sprzed zmiany przepisów dotyczących finansowania oświaty.

Zarząd Związku oferuje wsparcie dla przyjętego przez Sąd Najwyższy wniosku Wałbrzycha oraz ewentualnych wniosków innych miast o kasację niesprawiedliwych wyroków. Zarząd, po przeanalizowaniu przez prawników otrzymanych z miast materiałów, zwraca uwagę miastom, które wciąż są w trakcie procesów sądowych, dotyczących tych roszczeń, na konieczność realnego wykazywania podczas przewodu sądowego braku zasadności roszczeń, jeśli taka sytuacja ma rzeczywiście miejsce, a także prawo żądania rzetelnego udokumentowania roszczeń i wykazania rzeczywiście poniesionych wydatków, zgodnych z kryteriami wydawania środków publicznych. ZMP udostępni również zainteresowanym miastom członkowskim szczegółową informację prawną, która może pomóc w prowadzeniu toczących się obecnie spraw.

Niedoskonałe bazy

Zarząd ZMP pozytywnie zaopiniował projekt zmieniający ustawę o zmianie ustawy o odpadach (druk 61) i projekt o zmianie ustawy o odpadach oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, z uwagą z miasta Elk, która dotyczy braku możliwości działania Bazy danych o pro-

duktach i opakowaniach oraz gospodarce odpadami (BDO) zgodnie z intencją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Chodzi konkretnie o brak możliwości wybrania związku międzygminnego przez podmioty odbierające i zbierające odpady komunalne jako adresata spr-

Zarząd ZMP pozytywnie zaopiniował dwa senackie projekty ustaw: o zmianie ustawy o finansach publicznych (wprowadza obniżenie z 60 do 40% wymaganego udziału dofinansowania ze środków unijnych w realizacji projektów z obecnej perspektywy finansowej, przy których kredyty na wkład własny będą mogły być wyłączone z indywidualnego wskaźnika zadłużenia) oraz o łódzkim związku metropolitalnym.

wozdań, co prowadzi do dezorganizacji możliwości sprawozdawczych na poziomie takiego związku.

Negatywną opinię otrzymał projekt rozporządzenia Ministerstwa Klimatu w sprawie bazy danych o ocenach oddziaływania na środowisko. Samorządowcy podkreślali, że zakres informacji, jakie mają zostać zawarte w bazie danych, wykracza poza obowiązki wynikające z art. 12 Dyrektywy PE i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Oprócz tego projekt nakłada na organy administracji prowadzące postępowania dodatkowe obowiązki związane ze sprawozdawczością, co może wydłużyć czas postępowań. Rozporządzenie znaczenie poszerza zakres danych wprowadzanych do tej bazy, a to może się wiązać z koniecznością zatrudnienia, szczególnie przez duże miasta, nowych pracowników.

Uwagi do dróg

Przedstawiciele miast zgłosili wiele uwag do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o drogach publicznych. Projekt ustawy to odpowiedź na wyrok TSUE, który uznał obowiązujący w Polsce system udzielania zezwoleń na przejazd pojazdów o nacisku osi do 11,5 t za sprzeczny z prze-

pisami dyrektywy Rady 96/53/WE. Ustalono, że uwagi z miast zostaną przekazane autorom nowelizacji.

Kontrowersyjny jest – w opinii samorządowców – dobór wartości nacisku pojedynczej osi napędowej powyżej 10 lub 8 t. Konieczne jest m.in. wprowadzenie w ustawie definicji pojęcia „stan techniczny uniemożliwiający poruszanie się pojazdów o dopuszczalnym nacisku pojedynczej osi napędowej powyżej 10 albo 8 t” oraz wydłużenie vacatio legis (duża liczba zmian oznakowań) czy wyznaczenie okresów przejściowych. Krzysztof Kosiński, prezydent Ciechanowa stwierdził, że dopuszczenie poruszania się wszystkich pojazdów o nacisku pojedynczej osi napędowej do 11,5 t po wszystkich drogach publicznych, nieprzystosowanych do takiego obciążenia, może doprowadzić do szybszej ich degradacji, co z kolei zwiększy koszty utrzymania i remontów dróg po stronie samorządów. Zastrzeżenia budzi również przepis dotyczący zakazu poruszania się pojazdów o dopuszczalnym nacisku powyżej 8 t, który spowoduje powstanie dużej liczby oznakowania

dużej liczby oznakowania pionowego, co może wywołać duży chaos w przestrzeni publicznej. Więcej na ten temat – tutaj.

Sprawiedliwe rozwiązanie dla wychowanków pieczy zastępczej

Prezydenci i burmistrzowie zasiadający w Zarządzie Związku pozytywnie zaopiniowali projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (KO). Rozszerza on katalog osób uprawnionych do zwolnienia z podatku od spadków i darowizn z tytułu nabycia własności rzeczy lub praw majątkowych w drodze dziedziczenia lub darowizny i zmierza do zrównania statusu dzieci wychowywanych w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka z dziećmi własnymi, adoptowanymi i pasierbami. Z kolei negatywnie oceniono projekt ustawy Karta Praw Podatnika (KO), który ma służyć podniesieniu świadomości społecznej i zapewnieniu należytej ochrony praw podatników. Choć sam pomysł nie jest zły, jak zapewniali przedstawiciele miast, to jednak proponowane zapisy głównie powielają przysługujące prawa podatników, zawarte w innych, funkcjonujących już ustawach, a projekt zawiera wiele niejasnych i niedoprecyzowanych pojęć.

Joanna Proniewicz

O sytuacji szpitali w Senacie RP

Konieczne są zmiany systemowe

Nie ma prostej i bezbolesnej kuracji dla naprawy sytuacji w ochronie zdrowia – to wniosek z konferencji, która odbyła się z licznym udziałem samorządowców i ekspertów 17 lutego w Senacie RP. Na spotkaniu zabrakło przedstawicieli rządu.

Konferencja poświęcona była skutkom orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 20 listopada 2019 r. dotyczącego odpowiedzialności finansowej JST za długi szpitali. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 59 ustawy o działalności leczniczej jest niekonstytucyjny w zakresie, w jakim każe samorządom pokrywać straty szpitali. Ustawa z 2016 r. przerzuciła na JST decyzję o pokryciu straty netto szpitala w ciągu 9 miesięcy lub o likwidacji szpitala w ciągu 12 miesięcy. Od wydania orzeczenia rząd ma 18 miesięcy na naprawienie niekonstytucyjnych przepisów.

Wypracować dobre rozwiązania

– *Prowadzimy formułę Senatu otwartego. Zajmujemy się tym, co dla ludzi ważne – powiedział marszałek Tomasz Grodzki* otwierając konferencję. I dodał, że Polska samorządem stoi. Filary nowoczesnego państwa, takie jak szkolnictwo czy ochrona zdrowia, są w rękach samorządu. Zaznaczył, że nie trzeba wyważać otwartych drzwi wymyślając nowe rozwiązania finansowania ochrony zdrowia. Starczy wzorować się na systemach znacznie lepszych od naszego, np. duńskim, hiszpańskim czy francuskim. Zapewnił też, że samorządowcy mają w Senacie nie tylko przyjaciół, ale też ekspertów po to, by wspólnie wypracować dobre rozwiązania.

Senator Zygmunt Frankiewicz podkreślił, że swoje orzeczenie TK oparł również na wynikach kontroli NIK, w której stwierdzono, iż środki z NFZ są zbyt niskie w stosunku do zadań placówek zdrowia. Nie można

więc uzasadniać strat szpitali tylko ich złym zarządzaniem. Senator dodał, że obciążenia z tytułu długów szpitali idą w dziesiątki milionów złotych dla miast liczących 200 tys. mieszkańców, czyli takich jak Gliwice, których prezydentem był do niedawna. Marszałek województwa mazowieckiego, Adam Struzik (na którego skargę Trybunał Konstytucyjny orzekł, że przepisy art. 59 ustawy o działalności leczniczej są niekonstytucyjne) ocenił, że z różnych przyczyn znowu jesteśmy w krytycznym momencie (ogromne, blisko 15-miliardowe zadłużenie placówek zdrowia, pogłębiająca się luka między nakładami a kosztami czy przerzucanie odpowiedzialności na JST). Zdaniem marszałka orzeczenie Trybunału ma duże znaczenie, pod warunkiem wyciągnięcia wniosków systemowych.

– *System ochrony zdrowia to bardzo skomplikowany organizm, jeśli role nie zostaną precyzyjnie rozpisane, może dojść do chaosu organizacyjnego i kompetencyjnego* – ostrzegł Struzik.

Szpital pogrąża miasto

Prezydent Grudziądz, Maciej Glamowski przedstawił studium przypadku szpitala

W konferencji w Senacie licznie uczestniczyli samorządowcy oraz eksperci. Zabrakło niestety przedstawicieli rządu. Fot. H. Hendrysiak

w swoim mieście (miasto jest organem tworzącym), który z 580 mln zł zadłużenia jest dziś najbardziej zadłużoną placówką zdrowia w Polsce. Miasto, liczące 95 tysięcy mieszkańców wpłaciło już prawie 82 mln zł z własnej kasy, by pokryć długi. Zamiast przeznaczać pieniądze na rozwój, Grudziądz gigantyczne środki musiał wpompować w szpital. Przyjęty program postępowania naprawczego umożliwia ubieganie się o pożyczkę z budżetu państwa w kwocie 320 mln zł. Ten program jest trudny społecznie. Nadzieją dla Grudziądz jest szybkie wprowadzenie w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, wzrost poziomu finansowania świadczeń zdrowotnych, rozwiązanie problemu braku kadry medycznej, a także finansowania infrastruktury medycznej w ochronie zdrowia, uważa prezydent Glamowski.

– *Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego dało nam nadzieję, jednak czekanie 18 miesięcy na ruch rządu jest zabójcze dla miasta. Każda inicjatywa pokazująca, w jakim kierunku pójdą zmiany systemowe jest cenna* – powiedział prezydent.

Najtrudniejsze 30 ostatnich dni miesiąca

Sytuację makroekonomiczną systemu ochrony zdrowia przedstawił w swojej prezentacji Marek Wójcik, pełnomocnik Zarządu ZMP ds. legislacji. Oparł się na danych od 2003 r. Wynika z nich wyraźnie, że wzrost finansowania systemu ochrony zdrowia jest niwelowany przez bieżące trendy makroekonomiczne. Polski system jest niedofinansowany i dysfunkcyjny, co nie pozostawia przestrzeni na jego bezbolesne społecznie reformowanie. Działania optymalizujące, podejmowane przez kolejne rządy nie przyniosły, niestety, wzrostu jego efektywności. Większość zarządzających placówkami zdrowia mogłaby się podpisać pod przytoczonymi przez M. Wójcika słowami francuskiego pisarza Alfonsa Allais, że „najtrudniejszy jest koniec miesiąca, zwłaszcza trzydzieści ostatnich dni”.

Stan zapaści

Prezentację pokazującą dramatyczne pogarszanie się w ostatnich latach sytuacji na podstawie danych zebranych z 99 szpitali powiatowych przedstawiła mec. Bernadeta Skóbel, radca prawny w ZPP. Wynika z niej, że o ile w latach 2015-17 szpitale nieźle sobie radziły, to w 2018 r. nastąpiło załamanie. W tym roku doszły jeszcze problemy związane z podniesieniem najniższej pensji.

Co dalej?

Uczestnicy nie tylko omawiali gwałtownie pogarszającą się kondycję finansową szpitali, zastanawiali się też nad możliwościami wyjścia z impasu. Ponieważ mimo stałego wzrostu nakładów na ochronę zdrowia, sytuacja szpitali dramatycznie się pogarsza, konieczne są zdecydowane działania. Padła m.in. propozycja podjęcia inicjatywy ustawodawczej wykreślenia przepisów zakwestionowanych przez Trybunał Konstytucyjny, a także podniesienia składki zdrowotnej o 2%.

Podsumowując konferencję senator Zygmunt Frankiewicz stwierdził, że obecny system jest niewydolny, na granicy załamania. Potrzebna jest strategia działania i podjęcie niepopularnych decyzji, np. o zwiększeniu finansowania służby zdrowia. Problemem jest również brak personelu medycznego.

– *Nie widzę obecnie takiej dyskusji w Polsce nad zbudowaniem założeń zmian systemu. Nasza komisja nie będzie się uchylała od tego obowiązku* – zapowiedział senator. **hh**

Minister zdrowia widzi co innego niż samorządowcy

O pogarszającej się sytuacji szpitali

Minister zdrowia, Łukasz Szumowski nie widzi jeszcze problemu dramatycznie pogarszającej się sytuacji finansowej szpitali.

Dane finansowe pokazują, że pieniądze w systemie zdrowia jest coraz więcej, w 2015 r. było 199 mld zł, w 2018 r. – 251 mld – powiedział podczas spotkania z samorządowcami i dyrektorami szpitali na zespole ds. ochrony zdrowia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego 20 lutego br.

Diagnoza i dane

Samorządowcy oraz dyrektorzy szpitali miejskich, powiatowych i wojewódzkich wskazywali na pogarszającą się od 2018 roku kondycję szpitali. Ich zdaniem spowodowały ją zarówno podwyżki wynagrodzeń pracowników służby zdrowia, podwyżki najniższych wynagrodzeń, jak i stale rosnące koszty utrzymania placówek zdrowia. Ponieważ problem dotyczy większości szpitali, nie można tłumaczyć go złym zarządzaniem. Szpitale, dla których organem tworzącym są JST oczekują oddłużenia. Ankiety dotyczące szpitalnych finansów za lata 2015-19, omówiła Dorota Gołąb-Bef-towicz, wicedyrektor szpitala miejskiego w Krakowie. Wynika z nich wyraźnie, że sytuacja się pogarsza. Załamanie widać od 2018 roku, zarówno po stronie wyników finansowych, jak i powiększania się długów. W 2019 roku, pomimo czterech korekt ryczałtu dokonanych przez NFZ, rosły zobowiązania szpitali. W 2020 roku szpitale ponoszą skutki podniesienia najniższych płac, które są wielorakie i głębokie. Średnio wyniosą one około 15 % ryczałtów.

– *Trudno pogodzić się z tym, że w systemie zdrowotnym opartym na ubezpieczeniach, w którym odpowiedzialnym za ten system jest Narodowy Fundusz Zdrowia przy wsparciu ministerstwa zdrowia, nagle okazuje się, że to samorządy są wszystkim winne i odpowiadają finansowo za problemy* – mówił Krzysztof Rymuza, starosta pruszkowski. Dodał, że w ubiegłym roku jego powiat przekazał ponad 10 mln zł na dofinansowanie szpitala, w tym roku sytuacja prawdopodobnie się powtórzy. To może zagrozić funkcjonowaniu powiatu, który przecież musi realizować też inne zadania.

Samorządowcy apelowali też, by po korzystnym wyroku Trybunału Konstytucyjnego (który orzekł, że przerzucanie długów szpitali na samorządy jako organy tworzące jest niekonstytucyjne) rząd nie

czekał 18 miesięcy na reakcję, tylko szybko zaproponował nowe rozwiązania.

Okiem ministra

Zdaniem ministra Szumowskiego z danych statystycznych nie wynika, że gwałtownie pogarsza się sytuacja finansowa szpitali. Wynika z nich, że zaledwie 6% samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej generuje aż 80% zadłużenia. Dane mówią też, że w stosunku do 2012 r. zmniejszyły się 2-krotnie zobowiązania wymagalne w stosunku do szpitali. Dobra wiadomość jest taka, że w tym roku plan finansowy się zwiększył o około 10% w stosunku do roku poprzedniego. Jako jedną z głównych przyczyn problemów finansowych szpitali minister Szumowski wymienił niezdrową konkurencję między nimi o kadry i usługi. Sposobem ich rozwią-

Podczas spotkania z ministrem zdrowia samorządowcy apelowali też, by po korzystnym wyroku Trybunału Konstytucyjnego rząd nie czekał 18 miesięcy na reakcję, tylko szybko zaproponował nowe rozwiązania. Fot. H. Hendrysiak

zania ma być rozsądna oferta na poziomie wojewódzkim w stosunku do szpitali powiatowych, dotycząca prowadzenia oddziałów specjalistycznych tak, by zapewnić bezpieczeństwo mieszkańcom, a jednocześnie nie dublować niepotrzebnie kosztów.

– *Gdyby samorządy się dogadali, kto prowadzi które oddziały, to uzyskalibyśmy dramatyczny spadek kosztów* – przekonywał minister Szumowski.

Przeinwestowane

Część kłopotów szpitali wynika z nietrafionych inwestycji, uważa minister Szumowski. Jaskrawym tego przykładem jest szpital w Grudziądzu, którego bieżąca dzia-

łalność w miarę się bilansuje. – *Ten szpital jest jednak „topiony” przez przeinwestowanie, za co nijak nie odpowiada minister zdrowia czy NFZ* – powiedział minister.

I dodał, że również ten aspekt trzeba wziąć pod uwagę w kontekście orzeczenia TK, który w ogóle nie odniósł się do kwestii inwestycji względem wyniku bieżącego, operacyjnego szpitali.

Jednocześnie poinformował, że resort zdrowia planuje zwiększyć możliwości inwestycyjne szpitali powiatowych, które często są niedoinwestowane. Jednak chce, by odpowiadały one rzeczywistym potrzebom zdrowotnym w regionie. Jeśli inwestycja nie uzyska pozytywnej opinii, nie będzie dofinansowana, co więcej – nie zostanie kontraktu przez kolejnych 5 lat. To ma ukrócić dublowanie oddziałów specjalistycznych znajdujących się blisko siebie.

Lista problemów do rozwiązania

Marek Wójcik z ZMP zwrócił też uwagę ministra Szumowskiego na inne, od lat nierozwiązane problemy w ochronie zdrowia. Mówił o projektach ustaw, które trafiają do parlamentu bez opiniowania przez KWRiST, np. ostatnio o inspekcji sanitarnej czy o zawodzie lekarza i lekarza dentystry. Przypomniał ważne społecznie projekty, które trafiły do tzw. zamrażarki, np. projekt ustawy o jakości w ochronie zdrowia czy wielokrotnie podnoszona przez samorządowców sprawa karty zgonu – jest coraz więcej sygnałów od mieszkańców, że nie wiedzą, do kogo się zwrócić o jej wydanie, jeśli pacjent umrze w domu.

Wymienił problem nocnych i świątecznych dyżurów aptecznych (zaproponował, by takie dyżury pełniły apteki w szpitalach, które prowadzą szpitalne oddziały ratunkowe), zgłosił wniosek o przywrócenie możliwości łączenia środków finansowych samorządu i NFZ na programy profilaktyczne, np. dotyczące szczepień przeciwko grypie czy wirusowi HPV.

W spotkaniu wziął również udział Filip Nowak, zastępca prezesa NFZ, z którym samorządowcy spotkają się najprawdopodobniej jeszcze w lutym. Chcą omówić propozycje zmiany algorytmu naliczania środków przekazywanych szpitalom będącym w sieci. **hh**

Projekt predefiniowany ZMP

Miasta w drodze po granty

54 miasta rozpoczęły wyścig po granty z Programu „Rozwój lokalny” - 13 stycznia 2020 r. w Warszawie liczna grupa reprezentantów wybranych samorządów spotkała się z przedstawicielami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, ekspertami i doradcami Związku Miast Polskich.

około 15 najlepszych projektów otrzyma pochodzące z Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego środki grantowe (po 3-10 mln euro) na realizację kompleksowych i modelowych projektów rozwojowych, które będą wdrażane do końca kwietnia 2024 r.

Wsparcie, wiedza, wspólne cele

W spotkaniu przedstawiciele wybranych w konkursie miast uczestniczyli minister funduszy i polityki regionalnej, Małgorzata Jarońska-Jedynak. - *Choć tylko część projektów otrzyma granty, to wszyscy samorządowcy korzystający ze wsparcia doradczego mają szansę na przygotowanie wysokiej jakości dokumentacji projektów rozwojowych. Wsparcie doradcze ułatwi osiągnięcie celów określonych w etapie kwalifikacji wniosków. A to pozwoli na znalezienie w przyszłości finansowania dla działań rozwojowych z różnych źródeł – zapewniała minister. - Wiedza i narzędzia wypracowane w tym projekcie bardzo przydadzą się w przyszłości. Ten projekt daje szansę na uświadomienie sobie przez zarządzających miastami deficytów dotyczących na przykład kadr – mówił Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP. Z kolei Marie Elise Axelsen, dyrektor Norweskiego Związku Władz Regionalnych i Lokalnych stwierdziła, że podnoszenie jakości w sektorze publicznym polega na wzmocnieniu więzi i zaufania, a kluczowym elementem powinna być praca zespołowa. Ważne jest wspólne z mieszkańcami zdefiniowanie wyzwań i celów na poziomie lokalnym, a pieniądze dają jedynie szansę na współpracę i uczenie się od siebie nawzajem, także ponad granicami.*

O wybranych zarysach projektów

I etap naboru do Programu „Rozwój lokalny” omówił Maciej Aulak, dyrektor Departamentu Programów Pomocowych MFIPR. 6 maja 2019 uruchomiono nabór w ramach

Programu „Rozwój lokalny” dla 255 miast średnich. W wyniku naboru złożono 213 zarysów projektów ze wszystkich województw. Ocenie merytorycznej poddano 212 z nich (jeden projekt zgłoszono po terminie). Komitet ds. Wyboru Projektów podjął decyzję, zatwierdzoną później przez Operatora, że do kolejnego etapu naboru trafiły 54 zarysy projektów (13 znalazło się na liście rezerwowej). Więcej na temat listy rankingowej - **TUTAJ**. Zarysy projektów na liście rankingowej programu otrzymały od 246 do 176 punktów. Na liście rezerwowej znajdują się projekty, którym przyznano od 175 do 171 punktów. 54 wybrane miasta reprezentują wszystkie regiony Polski. - *To bardzo dobry wynik -*

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

MINISTERSTWO
FUNDUSZY I POLITYKI
REGIONALNEJ

kańców małych i średnich miast, między innymi poprzez projekty dotyczące poprawy jakości powietrza - przejście na odnawialne źródła energii czy niskoemisyjny transport publiczny, ograniczania bezrobocia i migracji zarobkowej do dużych ośrodków miejskich, wspieranie przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki oraz wzmocnienie lokalnego rynku pracy. To także szansa na realizację projektów, które wpisują się w politykę mieszkaniową. Program kładzie również nacisk na wzmocnienie i poprawę funkcjonowania administracji samorządowej.

Spotkanie w Warszawie z przedstawicielami Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, ekspertami i doradcami Związku Miast Polskich oraz Instytutu Rozwoju Miast i Regionów oraz Norweskiego Związku Władz Regionalnych i Lokalnych rozpoczęło starania 54 miast o finansowanie ich rozwoju. Fot. J. Proniewicz

podkreślał dyrektor. - *Szczególnie, że wśród nich znajduje się 40 miast z listy 122 tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Zwracał uwagę, że jakość zarysów projektów była różna. Jego zdaniem, część wniosków miała niskiej jakości diagnozę, brakowało w nich analizy własnych danych i potencjałów oraz spójnej koncepcji rozwojowej. Najlepiej opracowane były natomiast generalnie części zarysów dotyczące partycypacji i włączania społeczności lokalnych. Wyraził nadzieję, że praca z doradcami ZMP pozwoli na lepsze dopracowanie pomysłów.*

Poprawić jakość życia mieszkańców

Spotkanie w Warszawie m.in. z ekspertami i doradcami Związku Miast Polskich, Instytutu Rozwoju Miast i Regionów oraz Norweskiego Związku Władz Regionalnych i Lokalnych rozpoczęło starania o finansowanie rozwoju miast. Gotowe projekty trzeba będzie złożyć do 31 lipca br. Wybór około 15 miast, które otrzymają granty, nastąpi najprawdopodobniej do końca roku. Wsparcie w programie można pozyskać na działania poprawiające jakość życia miesz-

Z pomocą doradców Związku

Przedstawiciele Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej omówili w Warszawie szczegóły dotyczące II etapu naboru. Podkreślali, że mimo iż projekt koncentruje się na wybranych 54 miastach, to wypracowane rozwiązania mają się stać wzorami do naśladowania przez inne miasta w Polsce. Chodzi o to, aby efekt był multiplikowany. W trakcie całego procesu zostanie bowiem przećwiczone podejście metodologiczne (model zintegrowanego rozwoju lokalnego), które potem zostanie przekazane innym miastom. Natomiast 54 miasta mają unikalną możliwość zastosowania szerokiego spektrum narzędzi (jest ich ponad 40). Samorządowców z tych 54 miast w okresie 6 miesięcy czeka intensywne prace nad przygotowaniem kompletnej propozycji projektu (KPP) wraz z Planem Rozwoju Lokalnego (PRL) i Planem Rozwoju Instytucjonalnego (PRI). Mogą jednak liczyć na kompleksowe wsparcie ze strony doradców Związku Miast Polskich i Norweskiego Związku Władz Regionalnych i Lokalnych

w ramach tzw. projektu predefiniowanego. Wybranych 15 beneficjentów konkursu grantowego również będzie miało zapewnioną pomoc doradcą, która pozwoli na skuteczne wdrażanie opracowanych planów rozwoju.

W poszukiwaniu nowej ścieżki rozwoju

Do miast wyruszyło 18 zespołów miejskich, złożonych z 3 doradców ZMP. Oprócz tego miasta mogą liczyć na pomoc doradców sektorowych i strategicznych Związku. Wszyscy doradcy uczestniczyli w bardzo intensywnym, trwającym 7 miesięcy programie przygotowawczym. Doradcy moderują proces przygotowania PRL i PRI, proponują konkretne narzędzia, wyjaśniają ich stosowanie, konsultują produkty, wykonują analizy, ale nie piszą ostatecznych dokumentów. Proces doradzania został podzielony na 9 etapów, a do każdego z nich zostały przypisane określone narzędzia. Rezultatem procesu

będzie wyposażenie interdyscyplinarnych zespołów miejskich w wiedzę niezbędną do wypracowania nowej ścieżki rozwoju miasta. Ryszard Grobelny, doradca strategiczny projektu predefiniowanego omawiając wspólnie z Tomaszem Potkańskim i Januszem Szewczukiem rolę doradców ZMP i zasady współpracy z miastami, zwracał uwagę, że konieczne jest autentyczne zaangażowanie w ten proces zespołów miejskich. Jego zdaniem, sensem tego projektu jest odkrycie lub zbudowanie własnych potencjałów, które pozwolą się dalej rozwijać miastom małym i średnim, bez wsparcia zewnętrznego.

Przedstawiciele wybranych w I naborze miast będą też uczestniczyć w marcu w 4 turach wizyt studyjnych do Norwegii, które mają ułatwić przyszłą bilateralną współpracę. O korzyściach dla polskich miast z budowania sieci współpracy z norweskimi

mi partnerami mówiła Elita Cakule z Norweskiego Związku Władz Regionalnych i Lokalnych: - *To przede wszystkim wymiana wiedzy i poznanie nowych technologii. Wiele się można od nas nauczyć nawiązując przyjaźnie i relacje międzyludzkie. To są możliwości i potencjał do wykorzystania.*

Program „Rozwój lokalny”, o całkowitym budżecie 117,6 mln euro (z których 100 mln euro stanowią środki Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, a 17,6 mln euro wkład krajowy) jest realizowany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej jako Operatora Programu, we współpracy z Partnerem Programu z Państwa-Darczyńcy: Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych (KS) oraz partnerem międzynarodowym – Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

Joanna Proniewicz

OECD pogłębia wiedzę o polskich samorządach

Zespół ekspertów OECD zakończył pierwszą serię z 3 jednodniowych wizyt w grupie dziesięciu reprezentatywnych jednostek samorządu terytorialnego w Polsce, w trakcie których przeprowadził wywiady pogłębiające dane otrzymane z kwestionariusza na temat stanu zarządzania w samorządach.

Informacje pozyskane na tych spotkaniach mają stanowić istotne źródło wiedzy, na podstawie której będzie opracowany przez OECD raport nt. przeglądu zarządzania i potencjału instytucjonalnego w polskich JST oraz narzędzie samooceny tego potencjału do efektywnego planowania i wdrażania własnych polityk rozwojowych, udostępnione w efekcie wszystkim jednostkom szczebla lokalnego w Polsce.

W trakcie pierwszej serii wizyt, trwającej od 10 do 14 lutego 2020 r. eksperci OECD odwiedzili Katowice, Ziębice i Krotoszyn. Kolejna seria spotkań zaplanowana jest od 24 do 28 lutego w powiecie łańcuckim, mieście i gminie Międzyrzec Podlaski oraz Łubianie. Ostatnia, trzecia tura spotkań odbędzie się od 9 do 13 marca w Kutnie, Płocku i Widuchowej.

Przedstawiciele OECD gościli w Katowicach – gdzie oprócz spotkania w Urzędzie Miasta zorganizowane zostało również spotkanie w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Ekspersi z OECD oceniali, jak rozwija się Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia.

- *To dla nas wyjątkowa okazja, by się zaprezentować, przedstawić, opowiedzieć o metropolii, o naszych wyzwaniach i problemach przed przedstawicielami OECD. Bardzo sobie cenimy tę międzynarodową organizację - której raporty cieszą się wyjątkową merytoryczną wartością i obiektywizmem - mówiła Danuta Kamińska, wiceprzewodnicząca zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.*

Z kolei w Ziębicach miejscy urzędnicy, przedstawiciele Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Związku Miast Polskich oraz eksperci z OECD 12 lutego rozmawiali o przyszłości Ziębic. Burmistrz, Mariusz Szpilarewicz zwrócił uwagę, że Ziębice to miasto borykające się z wieloma problemami, które magistrat stara się systematycznie rozwiązywać. Obecne hasło promocyjne „Gmina Ziębice z natury przyjazna” to nie tylko kwestie dbania o środowisko, ale przede wszystkim o mieszkańców. Ziębice dzięki uczestnictwu w projekcie otrzymają zbiorcze podsumowanie wnioskujące wraz z zindywidualizowanymi profilami diagnostycznymi oraz rekomendacjami dotyczącymi rozwijania i wzmocnienia potencjału instytucjonalnego służącego efektywnemu prowadzeniu lokalnych polityk rozwojowych. Będzie ono pomocną wskazówką na temat tego, jakie działania należy podjąć, aby budować plan rozwoju na silnych stronach, a kompensować słabsze strony.

(jp)

10 lutego w Katowicach eksperci OECD i zarząd metropolii rozmawiali m.in. o specyfice działania metropolii, planowaniu strategicznym i przestrzennym, rozwoju transportu publicznego i ochronie środowiska. Tematem był także budżet metropolii oraz doświadczenia w realizacji zasady transparentności w zarządzaniu oraz partycypacji społecznej. Fot. Archiwum ZMP

Norweski Związek
Władz Lokalnych
i Regionalnych

Z ŻYCIA MIAST

MIASTA POMORZA
100. rocznica zaślubin Polski z morzem

10 lutego 2020 r. na Pomorzu obchodzona była 100. rocznica zaślubin Polski z morzem. Z tej okazji w Gdańsku, Pucku i wielu miastach pomorskich przez kilka dni odbywały się uroczystości. Na Pomorzu rok 2020 jest punktem kulminacyjnym obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości.

Główne uroczystości nawiązujące do zaślubin z Bałtykiem zorganizowano tradycyjnie w Pucku. Tym razem jednak przez całe Pomorze (na trasie z Torunia do Pucka) przejechał specjalny pociąg wiozący generała Hallera i jego żołnierzy.

Zaślubiny Polski z morzem 10 lutego 1920 r. w Pucku były szczególnym wydarzeniem w historii Polski międzywojennej. Nasz kraj po okresie zaborów odzyskał dostęp do swoich historycznych wód – co symbolicznie potwierdził uroczysty akt zaślubin z udziałem generała Józefa Hallera.

- Odtworzyliśmy historyczną scenę z 1920 roku, kiedy rządowa delegacja jechała z Torunia do Pucka. W pociągu z Hallerem był też m.in. minister spraw wewnętrznych Stanisław Wojciechowski (późniejszy prezydent Polski) i dr Stefan Łaszewski, wojewoda pomorski, który przed wojną siedzibę miał w Toruniu. W Gdańsku na pociąg czekały tłumy Polaków, lokalne władze i nowa administracja województwa pomorskiego. Podczas spotkania na dworcu dwie platynowe obrączki z wygrawerowanym napisem „Gdańsk 10.2.1920 Puck” Hallerowi wręczył dr Józef Wybicki, pierwszy starosta pomorski. To był bardzo odważny gest, pokazujący, że mimo decyzji o utworzeniu Wolnego Miasta gdańszczanie czują się Polakami. Pewnie gdyby nie te obrączki, wizyta Hallera w Pucku miałaby zupełnie inny przebieg. A dzięki nim doszło do symbolicznych zaślubin, które zapisały się na kartach historii i które wspominamy do dziś – mówi Mieczysław Struk, Marszałek Województwa Pomorskiego.

10 lutego 2020 r. z samego rana zabytkowy pociąg wyruszył do Pucka. Mimo wczesnej pory chętnych do podróży nie

brakowało, pociągiem jechało ponad 200 osób. Generał Haller (znakomicie zagrany przez rekonstruktora) przechadzał się po wagonach i nastrojał pasażerów patriotycznie. Towarzyszyła mu inna historyczna postać – ksiądz Józef Wrycza. Kolorytu dodawali liczni Kaszubi przebrani w barwne stroje. Pociąg miał dwa postoje – w Gdyni i w Redzie, ale warto podkreślić, że na całej trasie pociąg witały tłumy ludzi, którzy stali nie tylko na peronach, ale

Przed stu laty Związek Polaków w Gdańsku ufundował pierścienie, które otrzymał Haller, by potem w Pucku zaślubić morze Ojczyznę. Z okazji 100-lecia gdańszczanie również przekazali generałowi symboliczne pierścienie. Ten znów powiódł je do Pucka.
Fot. Materiały prasowe UM w Pucku

czasem nawet w szczerym polu, machali do tego niezwykłego składu. Największy tłum przywitał historyczny pociąg na stacji w Pucku, skąd wspólnie, w pochodzie, pasażerowie i czekający na nich mieszkańcy Pucka przeszli na Rynek. Wśród gości, którzy przybyli na puckie uroczystości zostało rozdanych 2 tys. ryngrafów - Odznak Pamiątkowych Frontu Pomorskiego, którą miastu przekazał Instytut Pamięci Narodowej - Oddział w Gdańsku. W Pucku odbył się też bal w stylu lat 20. XX wieku pod hasłem „100 par na 100-lecie zaślubin Polski z morzem”. Już jesienią chętni do udziału w nim mogli podszkolić swoje umiejętno-

CBOS O WŁADZY PUBLICZNEJ
Wysoka ocena samorządów

Z komunikatu CBOS „Oceny działalności parlamentu, prezydenta i władz lokalnych” ze stycznia 2020 roku wynika, że praca samorządowców spotyka się wciąż z aprobatą zdecydowanej większości Polaków.

W styczniu, tak jak co miesiąc, CBOS prosił Polaków o ocenę działalności par-

lamentu i prezydenta, a poza tym także pracy władz samorządowych po ponad roku od ich wybrania.

Opinie o działalności obecnych władz samorządowych są zbliżone do notowanych od września 2015 roku. Po ponad roku działalności pracę samorządowców pozytywnie ocenia niemal trzy czwarte badanych (73%), a negatywnie – niespełna jedna piąta (18%). Na tle pozostałych najrzadziej zadowoleni z niej są respon-

ści taneczne m.in. w quickstepie, charlestonie czy fokstrocie.

Wyjątkowy koncert, album, gra miejska i patriotyczny festyn na dworcu PKP – to niektóre z wydarzeń, jakie z okazji 100. rocznicy zaślubin Polski z morzem zorganizował samorząd Gdańska. We wszystkich wydawnictwach tłumnie uczestniczyli mieszkańcy Pomorza. W samej tylko grze miejskiej, która wiodła ulicami Starego i Głównego Miasta w Gdańsku wzięło udział około 1200 osób!

- Największe emocje już za nami, ale pamiętajmy, że czeka nas jeszcze powtórka gdańskiego koncertu Leszka Możdżera w Słupsku. A na początku lata – kolejny Światowy Zjazd Kaszubów, gdzie również będziemy nawiązywać do stulecia zaślubin. Natomiast jesienią (jeśli wszystko dobrze się potoczy) pojawią się pierwsze ze stu łodzi, które pomorskie samorzady wspólnie zakupią w ramach projektu „100 łodzi żaglowych na 100-lecie zaślubin Polski z morzem”. To będzie taki trwały element, który – mam nadzieję – będzie nam przez lata przypominał o tym wyjątkowym jubileuszu, w którym wspólnie mogliśmy uczestniczyć – mówi Mieczysław Struk.

denci z największych (półmilionowych i większych – 64%) i najmniejszych (poniżej 20 tys. ludności – 69%) miast. Pierwsze zarejestrowane w tym roku notowania parlamentu, zwłaszcza izby wyższej, są gorsze od wcześniejszych. Również nieco gorsze niż w grudniu, choć w dłuższej perspektywie względnie stabilne, są opinie o prezydenturze Andrzeja Dudy.

Źródło CBOS (komunikat nr 9/2020)

Z ŻYCIA MIAST

TYCHY
Poprawa jakości powietrza

Komisja Europejska zatwierdziła zwiększenie o 164 mln zł puli środków dla projektów dotyczących Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) na Śląsku. Ponad 16 mln zł z tej kwoty trafi do Tychów, gdzie planowana jest realizacja projektu „Odnawialne źródła energii szansą na poprawę jakości powietrza w Tychach”.

Całkowita wartość inwestycji to 23 mln zł. Projekt polega na montażu instalacji odnawialnych źródeł energii w domach jednorodzinnych. Przewidziano w nim montaż 960 szt. instalacji OZE: kolektorów słonecznych, powietrznych pomp ciepła, kotłów na biomasę oraz instalacji fotowoltaicznych. Liczymy, że jego realizacja wpłynie na poprawę jakości powietrza w naszym mieście oraz przyczyni się do zmniejszenia kosztów ogrzewania – mówi Aneta Moczowska, zastępca prezydenta Tychów ds. zrównoważonego rozwoju.

Oprócz Tychów dotacje na OZE otrzymały: Bielsko-Biała, Tarnowskie Góry, Czechowice-Dziedzice, Ogrodzieniec, Rydułtowy, Buczkowice, Ożarówice, Koziegłowy i Kornowac.

Więcej

RUDA ŚLĄSKA
Klimatyczne wyzwania

Ruda Śląska wdraża pakiet rozwiązań, które pomogą zabezpieczyć miasto przed skutkami zmian klimatu. Chodzi o takie zjawiska jak nawałnice, ekstremalne temperatury czy zanieczyszczenia powietrza potęgujące zjawisko smogu. Działania te zostały ujęte w „Planie adaptacji Miasta Ruda Śląska do zmian klimatu do roku 2030”.

Dokument ten został przyjęty uchwałą Rady Miasta. Opracowanie powstało w ramach projektu, w którym uczestniczą 44 największe samorzady w Polsce. Plan umożliwi także staranie się o zewnętrzne środki finansowe na projekty z zakresu ochrony środowiska.

- Z powodu zmian klimatycznych w Rudzie Śląskiej odczuwalne są m.in. problemy związane z zaburzoną gospodarką wodną, na którą wpływają również szkody górnicze. Kolejną sprawą to zanieczyszczenie powietrza, spowodowane niską emisją. To właśnie tym problemom chcemy najbardziej przeciwdziałać – zaznacza prezydent Rudy Śląskiej Grażyna Dziedzic.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że głównymi zagrożeniami dla Rudy Śląskiej, spowodowanymi przez zmiany klimatu, są m.in.: upały, intensywne krótkotrwałe opady, nasilenie burz i wiatrów, smog,

zanieczyszczenia. Dlatego plan ten wskazuje rozwiązania, które przygotowują miasto do tych zmian poprzez realizację wybranych działań adaptacyjnych w czterech najbardziej wrażliwych obszarach, czyli w zakresie gospodarki wodnej, terenów zabudowy mieszkaniowej o wysokiej intensywności, transportu oraz energetyki.

Więcej

GDAŃSK
Zatrzymać deszcz tam, gdzie spadł

W Gdańsku istnieje osiem ogrodów deszczowych zrealizowanych z funduszy gminy - prace nad dziewiątym są w toku. W ciągu najbliższych lat takich ogrodów i innych założeń zatrzymujących deszczówkę w miejscu jej opadu będzie coraz więcej, w dodatku z prywatnych budżetów.

Wizualizacja zbiornika retencyjnego na terenie Osiedla Zielony Południk, które powstaje obecnie w dzielnicy Gdańsk Południe.
Fot. Euro Styl S.A.

Spółka miejska Gdańskie Wody, odpowiadająca za zagospodarowanie wód opadowych w mieście, idzie dalej i nie tylko już sama tworzy ogrody deszczowe i zbiorniki retencyjne na terenach należących do gminy, ale także czynnie zachęca deweloperów do tworzenia tych tzw. obiektów małej (miejscowej) retencji w ramach nowych inwestycji mieszkaniowych.

Rozmowy z deweloperami na temat miejscowej retencji rozpoczynają się na etapie projektowania inwestycji budowlanych, kiedy do Gdańskich Wód trafiają projekty gospodarki wodami opadowymi na terenie poszczególnych inwestycji. Każde zamierzenie tego typu musi uzyskać uzgodnienie GW.

- Uzgadniając przedłożone projekty, staramy się przekonać firmy do jak najszerzego wykorzystywania retencji powierzchniowej. Chcemy, by wodę opadową postrzegać jako cenny zasób i dlatego jak najmniej oddawać jej do tradycyjnej sieci kanalizacji deszczowej - tłumaczy Agnieszka Kowalkiewicz rzeczniczka prasowa Gdańskich Wód. - Jednym z argumentów jest

wielofunkcyjność „zielono - niebieskiej infrastruktury”. Decydując się na wykorzystanie ogrodów deszczowych czy mini zbiorników retencyjnych, można kreować niezwykle przestrzenie rekreacyjne, które są jednocześnie cenne przyrodniczo. Dodatkowym atutem jest oszczędność, ponieważ dzięki retencji wody deszczowej, tereny zielone nawadniane są w sposób naturalny z ograniczonym wykorzystaniem wody wodociągowej.

W ciągu dwóch lat, od kiedy GW rozpoczęła edukację deweloperów w zakresie możliwości zwiększenia miejscowej retencji, odbyło się ok. 700 spotkań konsultacyjnych ekspertów spółki miejskiej z projektantami systemów odwodnieniowych (jeśli teren jest szczególnie trudny, czy rozległy, odbywa się kilka takich spotkań). Z tych rozmów już wkrótce wynikną konkretne realizacje w przestrzeni Gdańska.

Więcej

KIELCE
Dron antysmogowy

Urząd Miasta Kielce zakupi drona antysmogowego wraz z wyposażeniem do badania jakości powietrza. Procedurę zakupu urządzenia ze środków budżetu obywatelskiego rozpoczyna Wydział Gospodarki Komunalnej i Środowiska.

Urządzenie posłuży do skutecznego egzekwowania zakazu spalania odpadów oraz umożliwi szybsze i mniej kosztowne kontrole palenisk na terenie miasta. Pozwoli na weryfikację nawet kilkuset palenisk w ciągu kilku godzin lotu. Przy dobrej kalibracji urządzeń pomiarowych wskaże z dużą pewnością lokalizację palenisk, w których mogło dojść do złamania prawa oraz tych, które wymagają bezpośredniego sprawdzenia (pobrania próbek z paleniska) przez upoważnione osoby.

Dron ułatwi szybką i skuteczną analizę dużego obszaru, wytypowanie osiedli i domów, stanowiących poważne zagrożenie dla jakości powietrza. Zdiagnozuje jednocześnie problem ubóstwa energetycznego i wzmocni planowanie działań w zakresie doradztwa energetycznego, w tym informacji na temat form finansowania wymiany kotła czy termomodernizacji w ramach dostępnych programów. Opracowane analizy pomogą w przygotowaniu odpowiednich lokalnych instrumentów finansowych.

Więcej

(epe)

Na podstawie stron internetowych miast

Bydgoszcz jest Polska od 100 lat!

Poczucie więzi z miastem jest wspólne

Minęło sto lat, od kiedy Bydgoszcz wróciła w granice Rzeczypospolitej. „Rokiem 100-lecia Powrotu Bydgoszczy Do Polski” Rada Miasta ustanowiła rok 2020. Bydgoszczanie świętowali stulecie przez kilka dni między 17 a 19 stycznia - w dokładną rocznicę powrotu do macierzy.

Bydgoszczanie świętują

Bydgoszczanie hucznie obchodzili 100-lecie powrotu miasta do Polski. Główne uroczystości odbyły się w dniach 17-20 stycznia br. Na Starym Rynku odbyła się wyjątkowa inscenizacja historyczna zakończona wspólnym polonezem. Na Wyspie Młyńskiej mieszkańcy spotkali się grupami rekonstrukcyjnymi i skosztowali jubileuszowego tortu. 20 stycznia odbyła się ceremonia patriotyczna z udziałem wojska.

Mieszkańcy mogli wybierać spośród wydarzeń odbywających się na bydgoskiej Starówce, w muzeach, czy Bibliotece Publicznej. Na Moście Staromiejskim oglądali wystawę „Moja rodzina, moje miasto na historycznej fotografii” - niezwykły zbiór zdjęć, pokazujących jak bydgoszczanie spędzali wolny czas, gdzie pracowali i jak zmieniło się miasto na przestrzeni lat. W Poczcie Dębów Honorowych uroczystego odsłonięcia nazwy „Dębu Stulecia” dokonały prawniczki pierwszego prezydenta wolnej Bydgoszczy, adwokata Jana Maciaszka.

Bydgoszczanie wybijali jubileuszowe monety, robili pamiątkowe zdjęcia, odwiedzali „frymark” z rękodziełem i daniami regionalnymi. Oglądali też wystawę historycznego umundurowania i broni, a także wystawy poświęcone historii komunikacji publicznej, jeździli po mieście zabytkowym tramwajem.

Jak Bydgoszcz wracała do Polski

Najważniejsze widowisko odbyło się na Starym Rynku, gdzie można było przenieść się w czasie i zobaczyć, jak sto lat temu miasto Bromberg zostało Bydgoszczą. W sali posiedzeń Rady Miejskiej w ratuszu dokonał się „wiekopomny akt przejęcia władzy” i oddania Bydgoszczy Odrodzonej Polsce. To tutaj przyjechał Jan Maciaszek, pierwszy komisarz Prezydent Bydgoszczy, który odebrał klucz do miasta. Na placu zwanym dawniej

fryderykowskim pojawiły się wkraczające do miasta polskie wojska obsypywane przez mieszkańców kwiatami. Na koniec bydgoszczanie uczestniczyli w tanecznym korowodzie, który w rytmie poloneza poprowadził polskie oddziały w stronę Wyspy Młyńskiej.

25 bydgoszczan stulecia

Mieszkańcy wybrali 25 osobistości (po 5 z każdego 20-lecia), które otrzymały tytuł Bydgoszczanina Stulecia. To ludzie, którzy swoją postawą i działalnością budowali dobre imię miasta. Laureaci zostali ogłoszeni na Gali 100-lecia powrotu Bydgoszczy do Polski, która odbyła się w Filharmonii Pomorskiej. Zostali nimi m.in.

Najważniejsze widowisko odbyło się na Starym Rynku, gdzie można było przenieść się w czasie i zobaczyć, jak sto lat temu miasto Bromberg zostało Bydgoszczą.

Fot. Archiwum UM Bydgoszczy

malarz Leon Wyczółkowski, Jan Rulewski, Zbigniew Boniek czy Rafał Blechacz. Prezydent postanowił dodatkowo wyróżnić Jana Maciaszka, który przed 100 laty odegrał najważniejszą rolę w tych wyjątkowych okolicznościach, a następnie podjął

- My, wszyscy Bydgoszczanie nie zmarnowaliśmy tych 100 lat wolności. Z dumą możemy dziś zapewnić naszych przodków, że powierzony nam przed wiekiem dar został dobrze wykorzystany. Nasze Miasto dynamicznie się rozwija, nieustannie pięknieje. Budzi dumę mieszkańców i podziw gości, którzy coraz liczniej przybywają w nasze, zawsze otwarte progi. Dostojęstwo Brdy, urok bydgoskiej secesji - to wszystko przyciąga jak magnes (...) Dzisiejsza Bydgoszcz to jednak nie tylko historia, ale też przyszłość. Rozbrzmiewająca muzyką, rozkwitająca kulturą, pełna sportowych wydarzeń na najwyższym poziomie. W Grodzie nad Brdą nigdy nie baliliśmy się śmiało spoglądać przed siebie, realizować plany i marzenia. Te cechy, które sto lat temu pomogły nam odzyskać wolność, dzisiaj, w warunkach pokoju, pozwalają nam budować nowoczesną i przyjazną metropolię - mówi prezydent Rafał Bruski.

się ogromnej odpowiedzialności kierowania miastem i odbudowywania polskości.

- *Setna rocznica powrotu Bydgoszczy do Polski to znakomita okazja do wspólnego świętowania. Sto lat temu na ten dzień musiało czekać aż sześć pokoleń, po 148 latach pod zaborami Polacy mogli poczuć się wreszcie jak bydgoszczanie. To poczucie więzi z miastem jest wspólne dla mnie i innych - musimy je rozwijać i pielęgnować, podobnie jak poczucie wolności - mówił prezydent Rafał Bruski.*

Cały rok atrakcji

Miasto będzie świętować niezwykle jubileusz przez cały 2020 rok. Filmy, koncerty, słuchowiska, plenery malarskie, okolicznościowe wydawnictwa - to tylko niektóre z atrakcji przygotowanych dla mieszkańców i turystów z okazji 100-lecia powrotu miasta do Polski. Trwa konkurs promocyjny „Bydgoszcz Jest Polska 1920”. Zwycięskie projekty będą realizowane przez cały rok.

100 lat na taśmie filmowej

Kino Pomorzaniek działa od roku 1914, a po 1920 było ważnym elementem budowania tożsamości Bydgoszczy, jej tradycji patriotycznych i kulturalnych. W kinie można zobaczyć historię miasta od 1920 do 2020 roku zapisaną na taśmie filmowej.

100 obrazów na stulecie

Projekt „100 obrazów na stulecie - Bydgoszcz jest piękna” to akcja malowania miasta przez 100 młodych adeptów sztuki w tym samym czasie, w ograniczonej ulicami przestrzeni miasta: Mostowa, Wyspa Młyńska, Rybi Rynek, Stary Port, Stary Rynek.

Bydgoszcz = kobieta

Od 1 kwietnia do końca lipca odbędą się koncerty, wystawy oraz rekonstrukcje historyczne ukazujące rolę i przemianę kobiety na tle sytuacji politycznej i społecznej od dnia odzyskania niepodległości przez Bydgoszcz.

Wioślarze 1920 - 2020

W tym roku ukaże się okolicznościowa książka z okazji dwóch rocznic - 100-lecia odzyskania niepodległości przez Bydgoszcz i równocześnie setnej rocznicy powstania Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego.

Miasto wielu kultur

To koncert piosenek polskich, niemieckich i żydowskich. W Bydgoszczy na przestrzeni ostatnich 100 lat współistniały trzy kultury: polska, niemiecka i żydowska. Widowisko muzyczne będzie dowodem na otwartość Bydgoszczy i przenikanie się kultur. **hh**

Toruń świętuje 100. rocznicę powrotu do ojczyzny

Tu była i jest Polska!

Cztery dni uroczystych wydarzeń i tysiące mieszkańców biorących w nich udział - tak najkrócej można podsumować inaugurację obchodów 100. rocznicy powrotu Torunia do wolnej Polski.

„Zbliża się południe. Ulice zaludnione coraz do gęściej. Tłumy odświętnie przybrane zalegają Rynek Staromiejski i ulice obramowane girlandami, sztandarami cechów i towarzystw, grupujących się przy swoich bramach triumfalnych (...) Nagle rozkołysały się tłumy: »Są, są! Na Podgórzu! Na dworcu głównym! - Ułani! Ułani Krechowieccy! Polscy ulani!« - tak w 1920 roku Toruń odzyskiwał wolność. Rekonstrukcja tamtych wydarzeń dokładnie 100 lat po wyzwoleniu miasta była jedną z atrakcji przygotowanych na obchody rocznicy 18 stycznia br.

Obchody jubileuszu odbyły się w dniach 16-19 stycznia 2020 r., jednak miasto będzie ten wyjątkowy jubileusz świętować cały rok. Patronatem objął go prezydent RP, Andrzej Duda.

W trakcie czterodniowych obchodów odbyło się ponad 20 wydarzeń, gromadzących mieszkańców. Torunianie chętnie wzięli udział zarówno w podniosłych wydarzeniach, jak sesja Rady Miasta, konferencja naukowa „Powrót Torunia do Polski” czy uroczystość patriotyczna na Rynku Staromiejskim, jak i w pokazach plenerowych,

100-lecie zatrzymane w kadrze

Od stycznia 2020 r. na fasadzie Centrum Kulturalno-Kongresowego Jordanki torunianie mogą podziwiać specjalnie przygotowaną projekcję 3D na 100-lecie powrotu Torunia do wolnej Polski. Film ukazuje wszystkie najważniejsze i najciekawsze momenty historii grodu Mikołaja Kopernika. Przeniesie widzów do historycznego powrotu Torunia do Polski, pokaże narodziny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, wpisanie toruńskiej Starówki do Światowego Dziedzictwa UNESCO, pozwoli powrócić do wizyt międzynarodowych gwiazd: Stinga, Robbiego Williama czy Quentina Tarantino. Widzowie dowiedzą się, jak w ciągu 100 lat Toruń stał się miastem bogatym w sportowe i kulturalne wydarzenia, które odwiedza rocznie ponad 2 miliony turystów.

przeprowadzonych z rozmachem w przestrzeni zespołu staromiejskiego: w rekonstrukcji powitania Wojska Polskiego, marszu ulicami miasta i pikniku Halleriada. - *Wszyscy jesteśmy spadkobiercami tej przełomowej chwili. I słów generała Józefa Hallera, który po przybyciu do wyzwolonego Torunia powiedział: „Tu była, jest i będzie tylko Polska!” - powiedział prezydent Torunia Michał Zaleski.* Na tę okazję odwzorowano 4 z 32 bram, jakie sto lat temu przygotowali mieszkańcy dla polskich wojsk. W południe 18 stycznia 2020 r. zabrzmiał dźwięk dzwonu Tuba

Fot. S. Kowalski/torun.pl

Fot. W. Szabelski/torun.pl

Dei, który dzwoni jedynie z okazji ważnych rocznic i wydarzeń.

Z uznaniem spotkał się Wielki Quiz o Toruniu, przeprowadzony w Dworze Artusa, w którym zarówno znani torunianie (przedstawiciele samorządu, kultury i sportu), jak i mieszkańcy mieli okazję sprawdzić swoją wiedzę o mieście. Zwieńczeniem obchodów był koncert z udziałem Toruńskiej Orkiestry Symfonicznej oraz takich gwiazd, jak Piotr Cugowski, Michał Szpak czy Kasia Wilk. W Arenie Toruń wybrzmiały największe polskie przeboje ostatniego stulecia. Koncert zgromadził ponad 6 tysięcy osób. Jubileusz był także okazją do uhonorowania wybitnych postaci, a także organizacji i firm, które wpływały i wpływają na dzieje Torunia. W całym 2020 roku wręczonych zostanie 100 okolicznościowych medali pamiątkowych. Z kolei podczas Balu Stulecia, jaki odbył się 18 stycznia br. sześciu Współczesnych Torunian Stulecia odebrało wyróżnienia.

Podczas Balu miała też miejsce licytacja na rzecz Fundacji gen. Elżbiety Zawackiej, nie-zwykłej torunianki, żołnierza KG ZWZ-AK, powstańca warszawskiego, emisariuszki, jedynej kobiety wśród 316 cichociemnych, więźnia politycznego, wybitnej andragog, społeczniczki. Uczestnicy zebrali ponad 55 tysięcy zł na Fundację, która gromadzi i opiekuje się dokumentami dotyczącymi Armii Krajowej na Pomorzu i Polek walczących w II wojnie światowej.

Głównym obchodom 100-lecia towarzyszyło wiele imprez dodatkowych, jak np.

koncert „Freedom” w wykonaniu Orkiestry Wojskowej z Torunia. Miasto wprowadziło do obiegu okolicznościową kartkę pocztową, wydało spersonalizowany znaczek pocztowy z wizerunkiem gen. Hallera, a także album „Księga pamiątkowa 100-lecia powrotu Torunia do Polski 1920-2020”. Z okazji rocznicy Urząd Miasta przygotował dla 18-latków odbierających w roku jubileuszowym dowody osobiste wyjątkowy gadżet - skórzane etui na dokumenty z herbem Torunia oraz okolicznościowym tłoczniem.

Z tej okazji także 7 tramwajów otrzymało nazwy będące imionami twórców toruńskiej niepodległości: gen. Józefa Hallera, płk. Stanisława Skrzyńskiego, Heleny Piskorskiej, Ottona Steinborna, Stefana Łaszewskiego, Władysława Szumana, Heleny Steinbornowej. Na ulicach, udekorowanych toruńskimi flagami stanęły okolicznościowe słupy ogłoszeniowe.

Wydarzenia jubileuszowe czekają na torunian przez cały rok. Już teraz jest ich ponad sto. Jedną z atrakcji ma być trasa wycieczkowa pn. „Toruński szlak niepodległości” oraz kolejne edycje biegów niepodległościowych, m.in. Sztafet Wolności i Biegu Tropem Wilczym, a także konkursy, warsztaty i gry miejskie.

W 2020 roku w Toruniu pojawią się miejsca pamięci - zrekonstruowany Pomnik Poległych Żołnierzy Wojsk Balonowych, tablica poświęcona Julianowi Fałatowi oraz mural upamiętniający kobiety toruńskiej niepodległości - Wandę Szuman, Helenę Piskorską, Helenę Steinborn, Annę Piasecką. Swoją działalność w tym roku rozpocznie Muzeum Twierdzy Toruń. W zbiorach nowej jednostki znajdują się m.in. elementy wyposażenia twierdzy, uzbrojenia i umundurowania żołnierzy, a wszystko w nowoczesnej, multimedialnej formie. **hh**

Z Komisji Wspólnej...

Ochronić drogi lokalne przed rozjeżdżeniem

Od stycznia 2020 roku Jacek Karnowski, prezydent Sopotu jest współprzewodniczącym KWRiST z ramienia Związku Miast Polskich. Funkcję tę będzie sprawował przez kolejne 8 miesięcy, zgodnie z ustaleniem strony samorządowej o rotacyjnym sprawowaniu funkcji współprzewodniczącego.

Podczas styczniowego spotkania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu samorządowcy postanowili, że będą dalej pracować z resortem infrastruktury nad projektem ustawy o drogach publicznych. Po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z marca 2019 r. Polska musi bowiem dopuścić pojazdy o nacisku 11,5 tony na oś napędową na drogi publiczne. To może oznaczać, że w krótkim czasie drogi lokalne, nawet te nowo budowane zostaną „rozjeżdżone”, bo nie są przystosowane do tak ciężkiego ruchu. A szybka degradacja tych dróg pociągnie za sobą ogromne skutki finansowe, związane z koniecznością remontów.

- Projekt ustawy realizuje wyrok Trybunału w taki sposób, że przenosi wszystkie obciążenia, a także odpowiedzialność prawną na jednostki samorządu terytorialnego – wyjaśniał konieczność dalszej pracy nad projektem **Andrzej Porawski**, sekretarz strony samorządowej KWRiST.

Katalog wyłączeń w zespole

Komisja Wspólna uzgodniła więc, że pilnie zostanie powołany specjalny zespół, który zajmie się omawianiem spornych kwestii, w tym katalogu wyłączeń od stosowania ustawy, czyli dróg, po których ciężkie pojazdy nie będą mogły się poruszać, a także kwestii pozwoleń na przejazdy ponadnormatywne. Jak wyjaśniła **Agnieszka Krupa**, zastępca dyrektora Departamentu Dróg Publicznych w Ministerstwie Infrastruktury – po wyroku TSUE strona polska nie ma dużych możliwości kształtowania przepisów w tym zakresie. - Staraliśmy się przenieść ciężar ruchu na drogi krajowe i zastosować maksymalny katalog wyłączeń z ruchu ciężkiego, choć dyrektywa wyraźnie każe dopuścić ten ruch na wszystkich drogach publicznych. To rozwiązanie budzi jednak ogromne wątpliwości przewoźników, którzy zgłaszają uwagi przeciwne do wniosków strony samorządowej.

Dodała, że właśnie spodziewając się niekorzystnego wyroku TSUE rząd wprowadził Fundusz Dróg Samorządowych, z którego

w 2019 roku samorządy wydały aż 4 mld zł. W tym kontekście **Krzysztof Żuk**, prezydent Lublina zawniósł o umożliwienie wszystkim miastom na prawach powiatu dostępu do środków z FDS. Duże miasta bowiem mogą odegrać istotną rolę, jeśli chodzi o budowę dróg wyjazdowych z miasta czy budowę dróg-łączników z sąsiednimi gminami. Muszą to być drogi o wyższym standardzie, aby dopuścić na nich ruch ciężki. Bez dostępu do pieniędzy z Funduszu miasta nie będą zainteresowane budową tych dróg, bo w obecnej sytuacji finansowej to nie jest ich priorytet.

Zmiany systemu gospodarowania odpadami niecierpliwie oczekiwane

Po raz kolejny samorządowcy odmówili zaopiniowania projektu rozporządzenia dotyczącego magazynowania odpadów. Chcą bowiem najpierw zobaczyć rządowe propozycje dotyczące zmian całego systemu gospodarki odpadami, a dopiero potem – opiniować szczegółowe, punktowe rozwiązania, zwłaszcza takie, które rodzą dodatkowe koszty dla gmin.

- Sprawa odpadów jest – poza edukacją – najbardziej gorącym tematem ostatnich miesięcy, przez który zarówno strona samorządowa, jak i rządowa notuje bardzo duże straty. Gdyby nie olbrzymie podwyżki cen odpadów, do których zostaliśmy zmuszeni, pewnie byśmy tego nie poruszali – argumentował prezydent **Jacek Karnowski**.

Również w kwestii prac nad nowym systemem zagospodarowania odpadów ma być pilnie powołany zespół fachowców obu stron, którzy przeanalizują proponowane rozwiązania, zwłaszcza że prace np. nad wprowadzeniem rozszerzonej odpowiedzialności producentów są już mocno zaawansowane. To ostatni moment na wyjście z chaosu i uzgodnione działania administracji rządowej i samorządowej, uważa z kolei prezydent Żuk. Samorządowcy mają coraz więcej informacji z całego kraju, że system, zwłaszcza w miastach się nie bilansuje. A w myśl ustawy powinni.

Co planuje rząd ?

Samorządowcy chcą zobaczyć propozycje rozwiązań prawnych, również w kontekście rozłożenia odpowiedzialności za zagospodarowanie odpadów na gminy oraz producentów opakowań. Samorządy nie są w stanie wziąć całej odpowiedzialności na siebie, bo nie udźwigną tego finansowo, zwłaszcza że nie ma też rozwiązań prawnych, które skutecznie eliminowałyby szarą strefę.

W grudniu Komisja Wspólna ustaliła, że zaopiniuje projekt po spotkaniu z nowym ministrem klimatu, Michałem Kurtyką, które odbyło się 14 stycznia br. Jednak to raczej samorządowcy przekazali ministrowi listę problemów do rozwiązania niż dowiedzieli się o planowanych zmianach systemu. Jak poinformowała wiceminister klimatu **Magdalena Golińska**, która współprzewodniczyła styczniowej KWRiST ze strony rządowej, minister Kurtyka powołał Jacka Ozdobę na stanowisko wiceministra, odpowiedzialnego za gospodarkę odpadami. To powinno przyspieszyć zarówno prace nad zmianą systemu zagospodarowania odpadów, jak i powołanie zespołu roboczego. **hh**

Prowadzić dialog o najważniejszych sprawach

Jacek Sutryk, prezydent Wrocławia został nowym przedstawicielem Związku Miast Polskich w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Zastąpił prezesa Zygmunta Frankiewicza, po jego wyborze na senatora.

- Cieszę się, że będę wspólnie z kolegami ze Strony Samorządowej prowadzić dialog z przedstawicielami rządu o najważniejszych sprawach. Wcześniej miałem możliwość uczestniczenia przez dwie kadencje w pracach Rady Pomocy Społecznej. Nie jest to więc dla mnie nic nowego czy obcego. Taka platforma współpracy jest mi bliska, bo uważam, że najlepsze rozwiązania mogą rodzić się właśnie w wyniku tego typu rozmów jak na forum Komisji Wspólnej – mówi **Jacek Sutryk**.

Najważniejsze dla mnie problemy do dyskusji są związane na pewno z klimatem, z gospodarką odpadami, transportem i wreszcie – zawsze aktualne kwestie związane z edukacją. One zresztą są już silnie obecne w dyskusjach na Komisji Wspólnej. Mamy jako Wrocław pewne doświadczenie w zakresie tych spraw, ale także całe mnóstwo uwag, propozycji, opinii, rozwiązań. Mam nadzieję, że będzie okazja się nimi tutaj podzielić.

Ponieważ reprezentuję w Komisji Związek Miast Polskich, będę chciał poruszać w pierwszej kolejności te wszystkie sprawy, które są – w najlepszym tego słowa znaczeniu – interesem kilkuset samorządów wchodzących w skład ZMP. Oczywiście po uzgodnieniach wewnątrz organizacji. Nie wykluczam także spraw, które są ważne dla Wrocławia, ale przecież bardzo często są też wspólne dla wszystkich pozostałych.

NOWE MIASTA W ZWIĄZKU MIAST POLSKICH

14 lutego br. obradujący w Poznaniu Zarząd Związku Miast Polskich przyjął w poczet miast członkowskich ZMP kolejne trzy miasta: Pionki, Zawiercie i Ząbkowice Śląskie. Związek liczy obecnie 328 miast.

ZAWIERCIE

Liczące ponad 48 tys. mieszkańców Zawiercie słynie jako „brama na Jurę”, jako że stanowi punkt wyjścia dla wielu szlaków turystycznych na centralną część Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

Miasto, leżące na terenie historycznej Małopolski, jest zazwyczaj zaliczane do Zagłębia Dąbrowskiego ze względu na bliskość takich miast, jak Dąbrowa Górnicza czy Będzin oraz zblizoną historię związaną z rozwojem przemysłu na tych ziemiach – w dużej mierze dzięki przebiegającej tędy Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej.

Dzieje miasta wiążą się z rozwojem przemysłu. Rozwijał się tu przemysł ciężki (huta żelaza), szklarski (huta szkła produkująca kryształ) i odlewniczy (odlewnia żeliwa) oraz do niedawna przemysł włókienniczy. Pod Zawierciem znajdują się pokłady rud ołowiu, cynku i srebra, a także pewne ilości uranu, które nie są eksploatowane. Kiedyś wydobywano także rudy żelaza i węgiel brunatny.

Zawiercie powstało w procesie urbanizacji, czyli rozbudowy i połączenia mniejszych miejscowości w jeden organizm miejski. Na jego historię składa się historia wielu małych osad i wsi. W XIV w. przechodził tędy szlak handlowy z Krakowa do Poznania. Historia miejscowości o nazwie Zawiercie zaczyna się w XV wieku. Spisany po łacinie dokument historyczny z 1431 po raz pierwszy wymienia nazwę Zawiercie.

W niedawnym okresie transformacji miasto przeżywało trudności gospodarcze związane przede wszystkim z zagrożeniem funkcjonowania Huty „Zawiercie” (przez lata głównego pracodawcy; obecnie „CMC Zawiercie” S.A.), innych kluczowych zakładów (huta szkła) oraz dużym bezrobociem (dwa razy wyższym niż w województwie). Obecne władze Zawiercia prowadzą politykę ukierunkowaną na wzrost przedsiębiorczości (np. w sferze podatków lokalnych i otwartości na współpracę z przedsiębiorcami).

- Miasto ma wiele atutów. Poza gospodarką – krajobrazy, przestrzeń, „oddech”. Bazę

sportowo-rekreacyjną. Wiele inicjatyw i imprez. Ma ciekawych ludzi, ambitne władze – czytamy w Strategii Promocji Miasta Zawiercie.

PIONKI

Radni miasta decyzją o przystąpieniu do Związku Miast Polskich podjęli na sesji w dniu 27 stycznia 2020 r.

Pionki to miasto położone w sercu Puszczy Kozienickiej, 100 km od Warszawy, 20 km od Dębina. Miasto posiada dogodne, bezpośrednie połączenia drogowe i kolejowe z wieloma miastami w Polsce. Znajduje się na linii kolejowej Radom- Dęblin. Położenie miasta wśród bogatej szaty roślinnej, niepowtarzalnych krajobrazów oraz bogato rozwinięta infrastruktura do uprawiania sportów, zarówno amatorskich jak i wyczynowych przyciąga turystów. W Pionkach wyrosli i zdobywali szlify m.in. Andrzej Martyniuk (reprezentant Polski w piłce siatkowej), Paweł Jarošek (olimpijczyk w tyżwiarstwie szybkim), bracia Wachowie (olimpijczycy w pięcioboju nowoczesnym).

Pionki posiadają walory, które stanowią o ich atrakcyjności przyrodniczej i turystycznej. Wiąże się to z usytuowaniem miasta na obszarze atrakcyjnym przyrodniczo oraz z zagospodarowaniem 16 ha Stawu Górnego i terenów Puszczy Kozienickiej. Położenie miasta na skraju Puszczy Kozienickiej, wśród bogatej szaty roślinnej, niepowtarzalnych krajobrazów oraz bogato rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna zachęcają do korzystania z oferty rekreacyjnej miasta. Największym walorem Puszczy jest jej naturalne bogactwo fauny i flory. Przyrodniczo-kulturowa i historyczna różnorodność Puszczy Kozienickiej sprawia, iż na jej terenie preferowane są prawie wszystkie formy wypoczynku. Przez teren Parku przebiega 9 oznakowanych szlaków turystycznych o łącznej długości 186,0 km. Są to przeważnie fragmenty długich kilkudniowych tras wychodzących lub kończących się poza terenem Kozienickiego Parku Krajobrazowego. Dodatkowo turyści mają do dyspozycji około 300 km szlaków nieoznakowanych. Walory przyrodnicze i unikatowy klimat to aspekty, które Miasto Pionki stara się wykorzystać poprzez rozbudowę i poprawę istniejącej infrastruktury turystycznej – rekreacyjnej.

ZĄBKOWICE ŚLĄSKIE

Miasto leży na Przedgórzu Sudeckim nad Budzówką, która jest lewym dopływem Nysy Kłodzkiej. Ząbkowice Śląskie leżą na wysokości 287 m n.p.m. Historycznie leżą na Dolnym Śląsku. Do 1998 miasto administracyjnie należało do woj. wałbrzyskiego.

Miasto powstało dokładnie w miejscu, gdzie krzyżowały się ważne drogi handlowe: trakt z Wrocławia do Pragi z drogą biegnącą z biskupiej Nysy do Świdnicy. Ząbkowice ulokowano dokładnie w połowie drogi pomiędzy dwiema nieudanymi próbami wcześniejszych lokacji miejskich – Przyłękiem i Koziniec. Nowo powstałe miasto z założenia miało przejąć po obu tych miastach funkcję bardziej znaczącego ośrodka miejskiego. W II poł. XIX w. i na początku XX w. nastąpił najdynamiczniejszy w historii rozwój Ząbkowic. W śródmieściu, w miejsce strawionych ogniem domostw, zbudowano wiele nowych kamienic, powstały również nowe szpitale i szkoły, np. szkoła podstawowa nr 1 i gimnazjum nr 2. W tych samych latach wybudowano nowoczesne wodociągi miejskie (1894), a wkrótce potem nową kanalizację miejską. Ząbkowice stały się dobrze rozwiniętym gospodarczo i nowoczesnym miastem prowincjonalnym, liczącym w 1939 r. ponad 11.000 mieszkańców. W mieście powstały pierwsze nieduże zakłady przemysłowe – fabryka mebli i wytwórnia kapeluszy, obecne linie kolejowe i niezbędne urządzenia komunalne. Druga wojna światowa nie spowodowała tutaj żadnych zniszczeń. Po wojnie, w wyniku ustaleń Konferencji Poczdamskiej, autochtoniczna ludność śląska została wysiedlona do Niemiec, a na jej miejsce sprowadzono osadników z Polski centralnej i Kresów Wschodnich. Ze względu na bogactwo historii i kultury oraz ciekawe zabytki, miasto i gmina są jednymi z ciekawszych krajoznawczo miejsc na Dolnym Śląsku. Turystów przyciąga Krzywa Wieża (będąca w 2013 elementem kampanii woj. dolnośląskiego „Dolny Śląsk. Dotknij tajemnicy”), a także ruiny zamku i neogotycki ratusz. Samorząd Ząbkowic stawia na dynamicznie rozwijającą się infrastrukturę techniczną. Powstaje obwodnica miasta, gdzie zlokalizowany jest teren włączony w Wałbrzyską Strefę Ekonomiczną.

(epe)

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH

XLIII ZGROMADZENIE OGÓLNE ZWIĄZKU MIAST POLSKICH

Wrocław, 5–6 marca 2020 r.

Hotel Haston City

Program

5 marca, czwartek

11:00 - 14:00 - rejestracja uczestników ZO

12:00 - 13:00 - zebrania grup politycznych (wyłonienie kandydatów do wyborów uzupełniających)

13:00 - 14:00 - obiad

14:00 - 19:00 - CZĘŚĆ STATUTOWA

Otwarcie obrad przez Prezesa ZMP, wystąpienia Gości

1. Powołanie prezydium i komisji, przyjęcie porządku obrad
2. Przyjęcie regulaminu obrad i ordynacji wyborczej
3. Sprawozdanie Zarządu z działalności Związku w 2019 roku
4. Sprawozdanie z wykonania budżetu i przedstawienie bilansu Związku za rok 2019
5. Opinia Komisji Rewizyjnej o sprawozdaniach Zarządu
6. Dyskusja i głosowanie nad przyjęciem sprawozdań za 2019 rok i bilansu za rok 2019
7. Zgłoszenie kandydatów na (ew. Prezesa Związku i) do Zarządu Związku
ew. 7a. Autoprezentacja kandydatów i wybory Prezesa Związku
8. Autoprezentacja kandydatów, wybory uzupełniające do Zarządu Związku
9. Przedstawienie projektu programu działań statutowych Związku na rok 2020
10. Przedstawienie projektu budżetu na rok 2020
11. Dyskusja programowa, przyjęcie programu działania i budżetu na rok 2020

18:00 - wizyta w Afrykarium

20:00 - kolacja

6 marca, piątek

9:30 - 13:00 - KONFERENCJA PROGRAMOWA

1. **Samorząd miejski - liderzy zmian w Trzydziestoleciu wolnej Polski** - Goście Specjalni
2. Możliwości rozwoju miast a rosnące obciążenia finansowe
3. Samorząd miejski wobec wyzwań globalnych
4. Przyjęcie uchwał i stanowisk

13:10 - obiad

27-30 maja 2020 r. w Warszawie

Ogólnopolskie obchody 30-lecia wyborów samorządowych

- / Spotkanie dla samorządowców / Debaty tematyczne
- / Prezentacje inicjatyw pozarządowych / Wycieczki tematyczne
- / Wizyty studyjne / Program kulturalny / Piknik

Szczegółowe informacje dotyczące wydarzenia będą dostępne wkrótce.

Warto zarezerwować czas na świętowanie.

Więcej informacji: 30-lecie@um.warszawa.pl

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH

Samorząd Miejski

Miesięcznik wydawany przez Związek Miast Polskich.

Redakcja:

Redaktor naczelna: Ewa Parchimowicz,

Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak

Oprawa graficzna, skład: Krzysztof Paczyński

Adres wydawcy i redakcji:

ul. Robocza 42, 61-517 Poznań,

tel. 61 63 350 54, fax 61 63 350 60

e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl

www.miasta.pl